

Jaarstukken

Laborijn 2019

Voorwoord

Het afgelopen jaar was een turbulent jaar. Zo was er het rapport van Berenschot en het uiteindelijke besluit van de gemeente Oude IJsselstreek om uit te treden. Niets menselijks is ons vreemd en de neiging is vaak om de moeilijke en niet goed lopende dingen voorop te stellen. Dat doet echter geen recht aan de werkelijkheid.

We kunnen namelijk ook terugkijken op 2019 als een succesvol jaar. Een jaar waarin 732 inwoners niet langer afhankelijk zijn van een uitkering. 325 van hen zijn uitgestroomd naar werk. Vaak zelfstandig en een aantal ook met loonkostensubsidie.

Natuurlijk hebben zich ook inwoners gemeld die we moesten helpen met inkomen of het zetten van stappen naar werk. Per saldo is het totaal aantal huishoudens dat van een uitkering afhankelijk is toch gedaald. Circa 80% van de Wsw'ers is gedetacheerd en dat betekent dat we er nog steeds in slagen om medewerkers een stap naar buiten te laten zetten.

Hoewel we in het begin van 2018 moesten rapporteren dat de begroting onder druk stond, sluiten we 2019 ook in financieel opzicht positief af met een voordelig saldo van € 1,1 miljoen.

2019 is ook het jaar waarin we geleerd hebben dat we niet altijd de menselijke maat hanteerden en op een goede manier communiceerden met onze klanten.

We hebben vanaf de zomer concrete acties ondernomen om dit te verbeteren. Met z'n allen hebben we ons ingezet en blijven we ons inzetten om een partner te zijn in de Achterhoek waar mensen en hun problemen de maat zijn.

Jan-Henk Janssen
Waarnemend algemeen directeur

Voorwoord	2
1. Bericht van het Bestuur	5
1.1 Bestuurlijke taken	5
1.2 Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau	5
2. Kerngegevens	6
2.1 Kengetallen ambtelijk	6
2.2 Kengetallen Wsw	7
2.3 Kengetallen Participatiewet	9
3. Organisatie	10
3.1 Doelstellingen	10
3.2 Organogram per 31 december 2019	11
4. Jaarverslag	12
4.1 Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie	12
4.1.1 Programmamalasten	14
4.2 Programma Ontwikkelen naar Werk	23
4.2.1 Programmamalasten	25
4.3 Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering	27
4.3.1 Programmamalasten	29
4.4 Programma Algemene Overhead	32
4.4.1 Programmamalasten	32
4.4.2 Beleidsindicatoren	34
4.5 Verplichte paragrafen	35
4.5.1 Bedrijfsvoering	35
4.5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	38
4.5.3 Onderhoud kapitaalgoederen	40
4.5.4 Financiering	41
4.5.5 Verbonden partijen	43
4.6 Sociaal jaarverslag	44
5. Jaarrekening	50
5.1 Balans per 31 december	50
5.2 Overzicht van baten en lasten	52
5.2.1 Incidentele baten en lasten	53
5.2.2 Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening	53
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	54
5.4 Toelichting op de balans	56
5.4.1 Activa	56
5.4.2 Passiva	58
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	61
5.5.1 Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie	61
5.5.2 Programma Ontwikkelen naar Werk	62
5.5.3 Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering	63
5.5.4 Programma Algemene Overhead	64
5.5.5 Begrotingsrechtmatigheid	64
5.5.6 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (x € 1.000)	65
5.6 WNT-verantwoording	66
5.7 De bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)	68
5.8 Gebeurtenissen na balansdatum: Coronavirus (COVID-19)	68

6. Overige gegevens	69
6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	69
6.2 Jaarverslag Ondernemingsraad en Onderdelencommissie 2019	72
Bijlage 1 Verloopoverzicht materiële vaste activa	74

1. Bericht van het Bestuur

1.1 Bestuurlijke taken

Laborijn is een juridisch zelfstandige organisatie met een dagelijks en een algemeen bestuur op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De deelnemende gemeenten hieraan zijn: Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De gemeente Montferland heeft alleen de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) neergelegd bij Laborijn. De overige gemeenten hebben de volgende wettelijke en overige taken overgedragen aan Laborijn:

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
- Participatiewet
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw)
- Wet inburgering
- Artikel 1.13 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, met uitzondering van medisch geïndiceerden

Laborijn voert ook andere taken/diensten uit:

- wij verlenen diverse ondersteunende diensten voor het Werkgeversservicepunt Achterhoek
- wij verrichten sinds het vierde kwartaal 2018 de salarisadministratie voor de Wsw-medewerkers in dienst bij GelreWerkt!

In de uitvoering van deze taken houdt Laborijn ook rekening met de afspraken en verordeningen die in regionaal verband zijn gemaakt.

1.2 Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

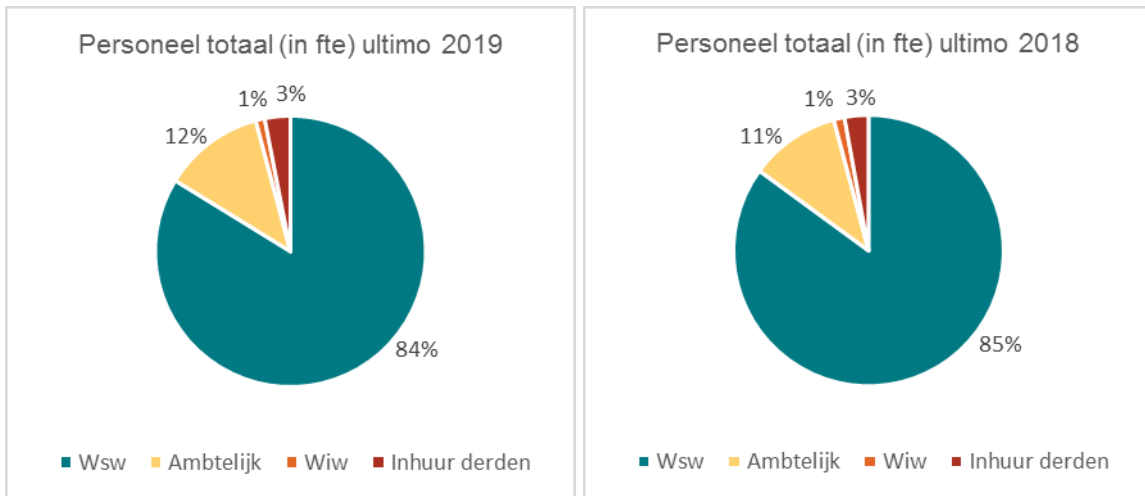
Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit 8 leden: Jorik Huizinga (wethouder gemeente Doetinchem), Ted Kok (wethouder gemeente Aalten), Bert Kuster (wethouder gemeente Oude IJsselstreek), Frans Langeveld (wethouder gemeente Doetinchem), Wim Sinderdinck (wethouder gemeente Montferland), Martin Som (wethouder gemeente Montferland), Peter van de Wardt tot 27 september 2019, vanaf 27 september 2019 Ben Hiddinga (wethouder gemeente Oude IJsselstreek) en Joop Wikkerink (wethouder gemeente Aalten).

Het dagelijks bestuur van Laborijn is afkomstig uit 4 leden van het algemeen bestuur. Daarnaast komt 1 lid van buiten de kring van het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestond in 2019 uit: Jorik Huizinga, Martin Som, tot 27 september 2019 Peter van de Wardt, daarna vervangen door Ben Hiddinga, Joop Wikkerink en Rolf Winter (extern lid).

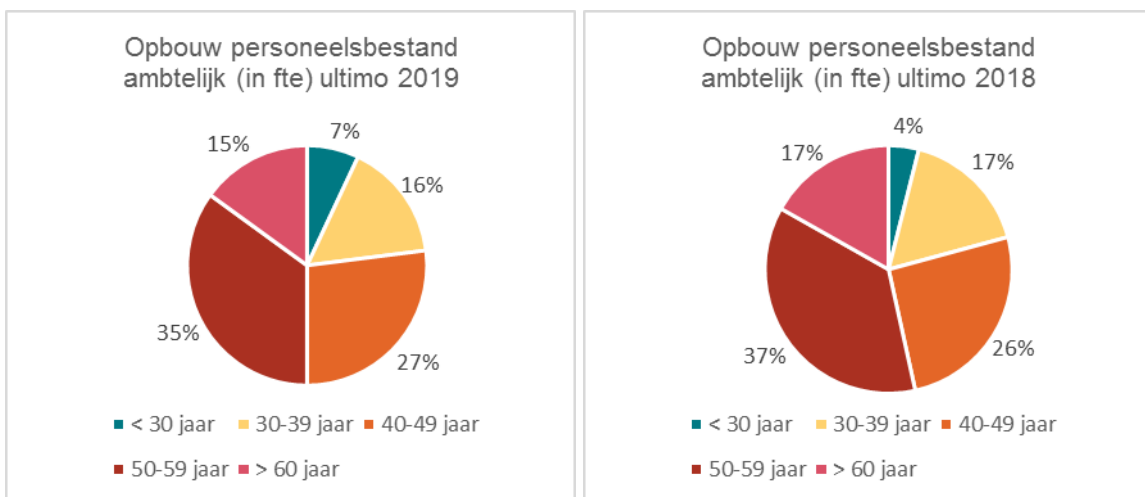
Het algemeen bestuur heeft in het afgelopen jaar 5 keer vergaderd. Het dagelijks bestuur 17 keer. Op de agenda van het AB stonden onder meer de onderwerpen: de jaarstukken 2018 met het bijbehorende accountantsverslag 2018, de kadernota 2020-2023, de meerjarenbegroting 2020-2023, normenkader en controletoleranties 2019, de technische begrotingswijzigingen 2019 en de inhoud van de opdracht accountantscontrole.

2. Kerngegevens

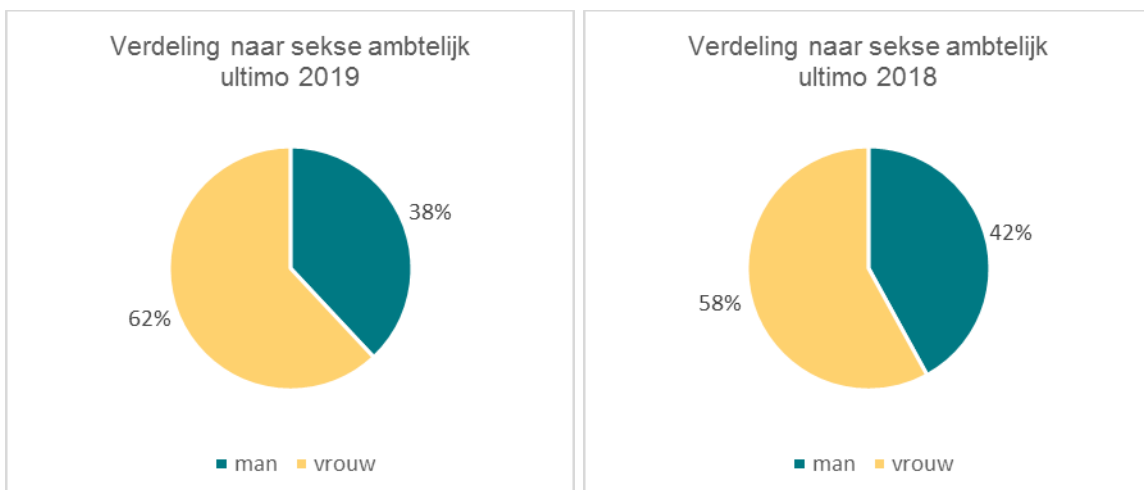
2.1 Kengetallen ambtelijk (2019: 134 fte)

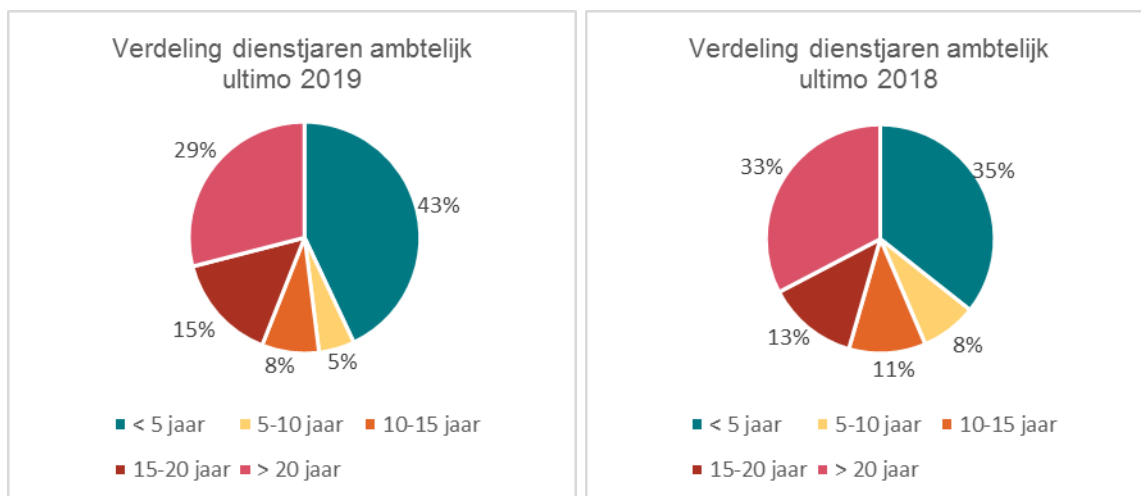
In dit overzicht zijn vrijwel geen wijzigingen ten opzichte van 2018. Belangrijkste afwijkingen zijn de daling van de Wsw-populatie en de stijging bij het ambtelijk personeel.

Wat opvalt is de toename van het aantal ambtelijke medewerkers < 30 jaar, van 4% naar 7%.

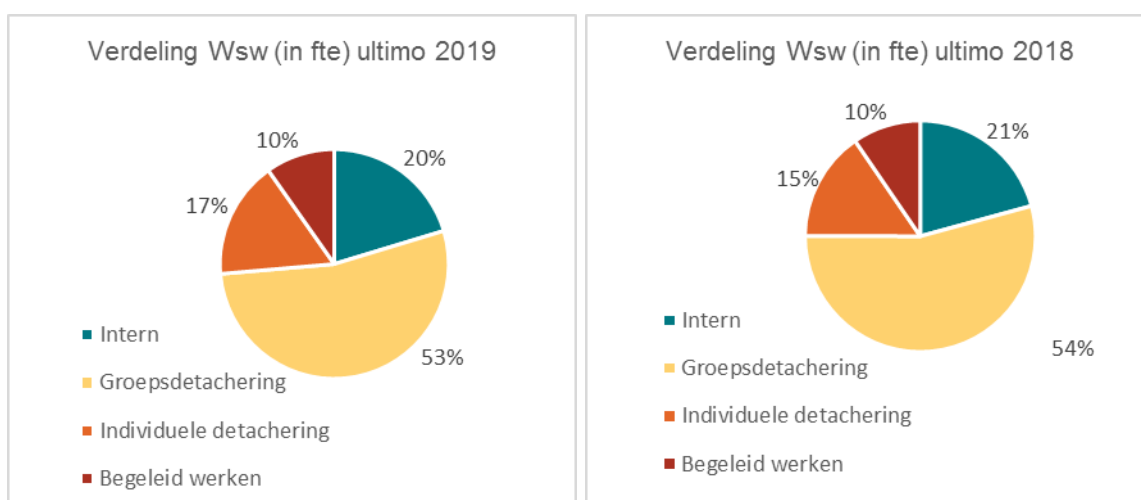

Het aantal vrouwelijke medewerkers is in 2019 opnieuw gestegen (62% vrouw ten opzichte van 38% man).

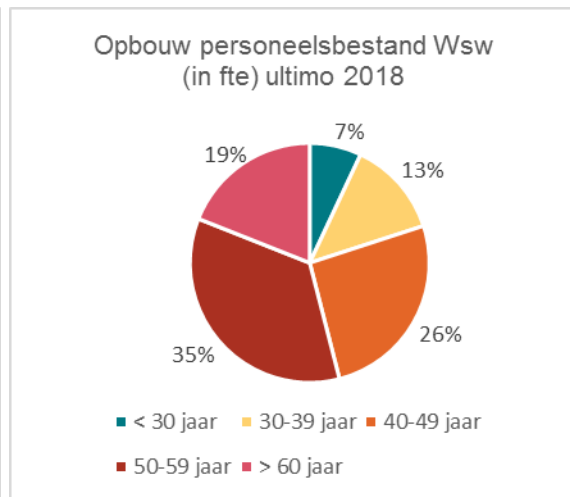
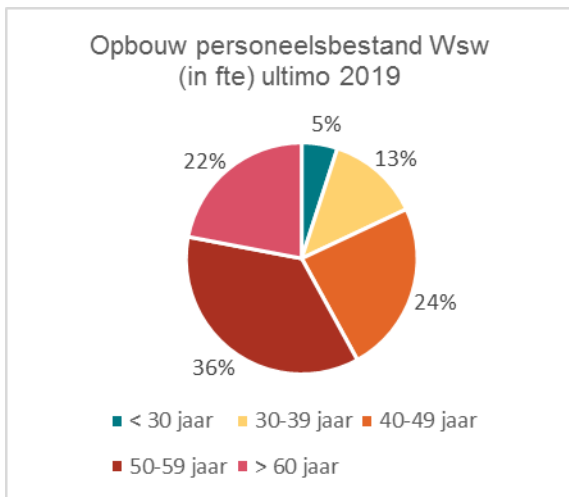

Wat opvalt is een verhoging van het percentage < 5 jaar. Dit heeft te maken met veel nieuwe indiensttredingen in 2019.

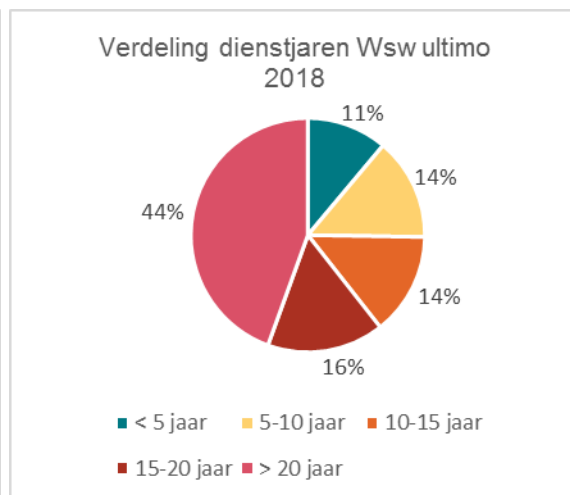
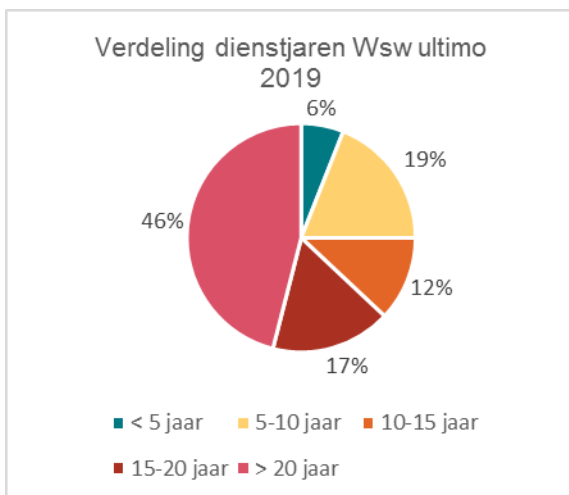
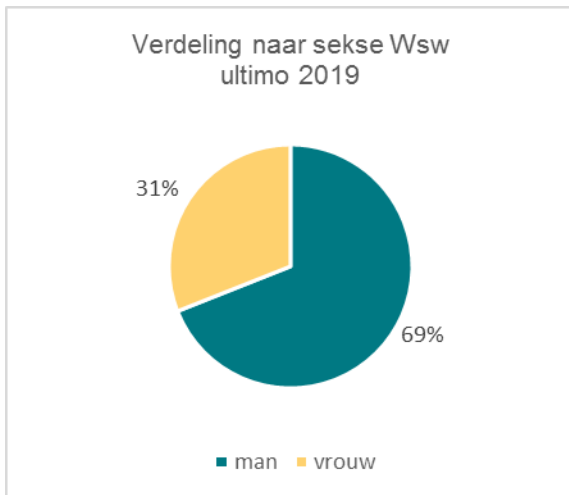
2.2 Kengetallen Wsw (2019: 929 fte)

Intern en groepsdetachering zijn iets gedaald ten gunste van individuele detacheringen.

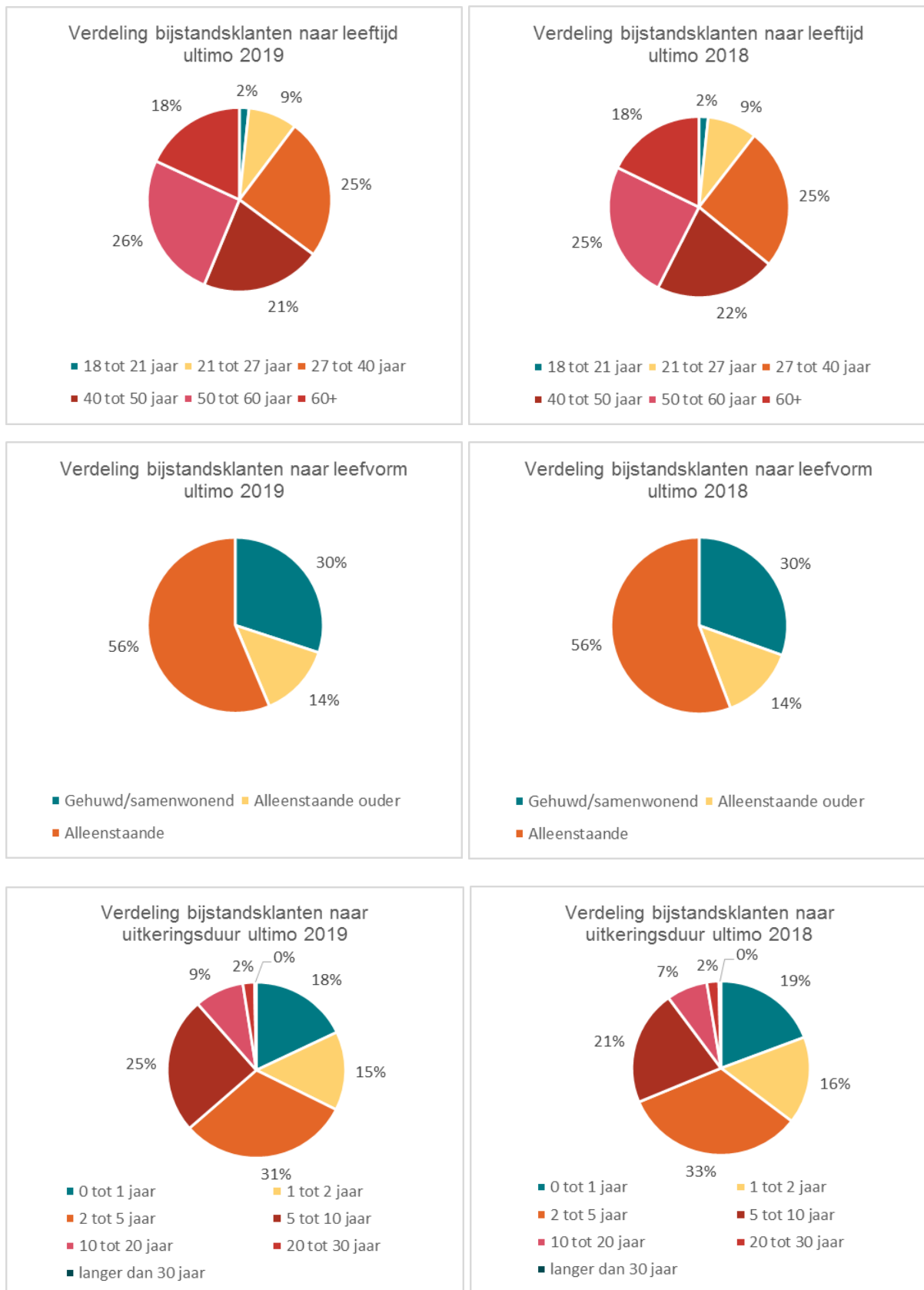

Bij de Wsw zien we een afname van het aantal medewerkers < 30 jaar. Dit heeft te maken met het feit dat geen nieuwe instroom meer plaatsvindt.

Bij de Wsw zien we een tegenovergestelde ontwikkeling aan die van ambtelijk. Omdat in de Wsw geen nieuwe instroom meer plaatsvindt daalt het percentage < 5 jaar.

2.3 Kengetallen Participatiewet (2019: 2453 bijstandsklanten)

Zoals uit bovenstaande tabellen blijkt, is er in de leeftijden, leefvorm en uitkeringsduur weinig veranderd ten opzichte van vorig jaar. Wel zien we dat de groep met een uitkering korter dan 5 jaar procentueel afneemt.

3. Organisatie

3.1 Doelstellingen

Elke inwoner moet de kans hebben op een zo zelfstandig mogelijk leven. Dat is de missie van Laborijn. In de visie van Laborijn draagt werk daaraan bij. Wij ondersteunen inwoners voor wie werk zoeken en vinden niet vanzelfsprekend is, op hun weg naar een baan. Is die baan nog niet mogelijk of lukt het alleen met een vorm van ondersteuning of begeleiding? Dan staan wij ook voor de inwoner klaar.

Doelstellingen

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit is 1 regeling die de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet arbeidsbeperking jonggehandicapten (Wajong) vervangt. Het doel van de Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen aan betaald werk te helpen, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Laborijn heeft de doelstelling van de Participatiewet vertaald naar het streven om iedere inwoner naar vermogen te laten deelnemen aan de samenleving, bij voorkeur via betaald werk en als dit (nog) niet mogelijk is, door (maatschappelijke) participatie.

Iedere afdeling van Laborijn beschikt over afdelingsdoelstellingen. Deze worden jaarlijks vastgelegd in het Jaarwerkplan. Hierin staan ook de targets en kpi's, die vervolgens per afdeling worden vertaald naar targets per team en/of medewerker.

Doelgroep

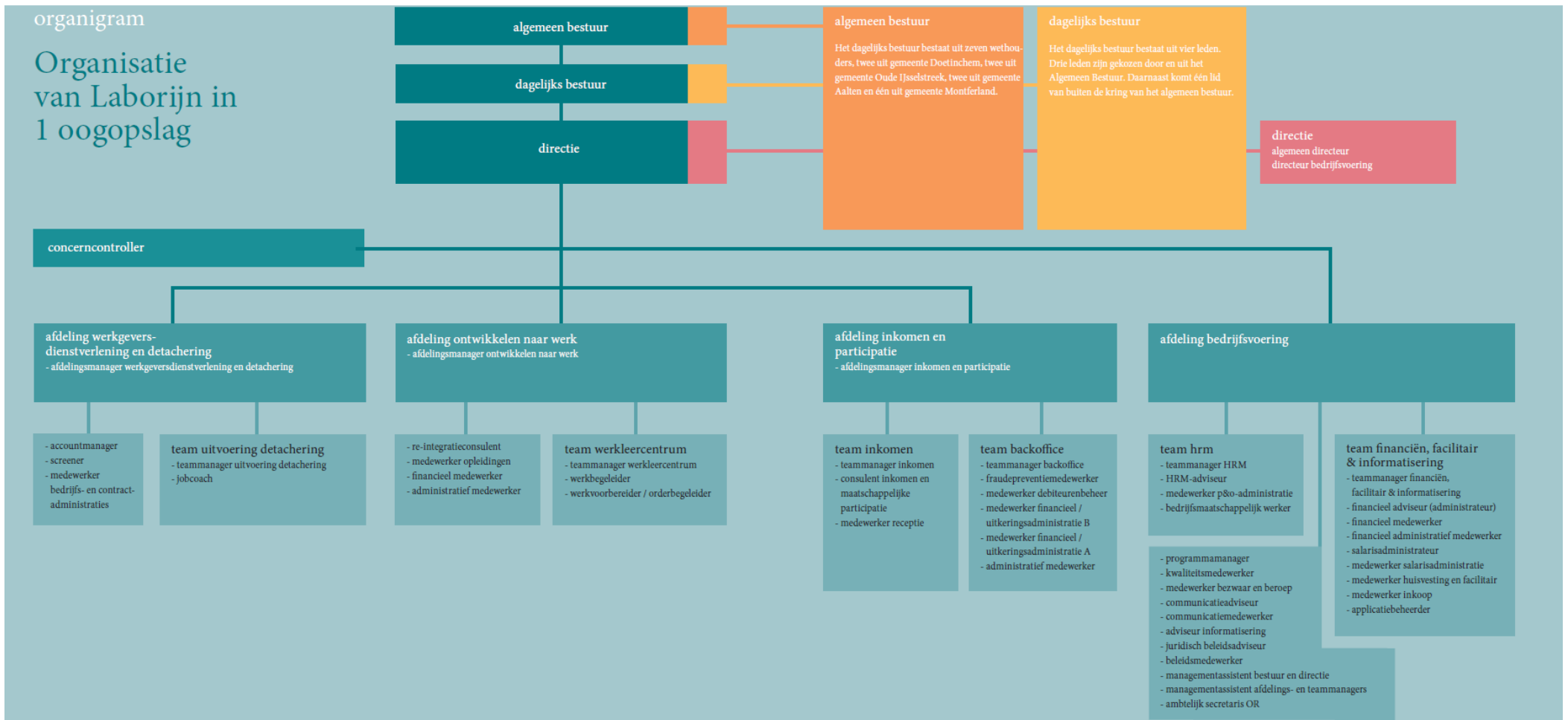
Laborijn voert voor de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek integraal de Participatiewet uit (voor de gemeente Montferland alleen de Wsw). Dit betekent dat inwoners uit de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek een beroep kunnen doen op Laborijn voor werk, re-integratieondersteuning en/of een uitkering. Deze inwoners zijn zogenoemd de 'klanten'. Laborijn brengt hen onder in 3 groepen:

1. werkzoekende inwoners die binnen 3 maanden na aanvang van de uitkering op eigen kracht of met beperkte ondersteuning betaald werk vinden
2. werkzoekende inwoners die binnen een periode van maximaal twaalf maanden na aanvang van de uitkering een re-integratietraject volgen, met als doel betaald werk te vinden
3. inwoners die structureel of voor bepaalde tijd niet in staat zijn tot loonvormend werk. Wij verwijzen hen naar Wmo-voorzieningen rond vrijwilligerswerk en maatschappelijke participatie in hun eigen wijk

Werkgevers en de gemeenten voor wie wij werken, zien wij ook als onze 'klanten'. Een groot deel van onze doelgroep wordt immers (tijdelijk) gedetacheerd en vindt op die manier uiteindelijk een reguliere baan.

Daarnaast werkt Laborijn samen met bijvoorbeeld de aanspreekpunten in wijken en dorpen, Buurtplein B.V., de Sociale Raad, Estinea, Elver, Zozijn, de Ontmoeting, de Stadskamer, Iriszorg, GGNet, Sensire, Sité, Bvfo, Humanitas, participatieconsulenten, sportcoaches, VV Doetinchem, RMC/Leerplicht, Vluchtelingenwerk, Maatschappelijk Werk, Wrap-around, Zonnebloem, Vrijwilligerscentrale, Aktief, Samen Doetinchem en andere welzijnsorganisaties.

3.2 Organogram per 31 december 2019

4. Jaarverslag

Het totale jaarresultaat 2019 bedraagt € 1.092.342 positief. Dit bestaat uit de afzonderlijke resultaten van de 4 geformuleerde programma's. Hieronder is weergegeven hoe dit resultaat per programma is onderverdeeld.

Resultaat per programma	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Inkomen en Maatschappelijke Participatie	-140.329	-278.822	-	-101.133
Ontwikkelen naar Werk	59.459	246.130	140.299	-314.658
Werkgeversdienstverlening en Detachering	4.553.470	4.395.022	4.108.117	4.667.045
Algemene Overhead	-3.380.258	-3.362.693	-4.248.416	-4.355.016
Totaal Resultaat	1.092.342	999.637	-	-103.763

4.1 Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie

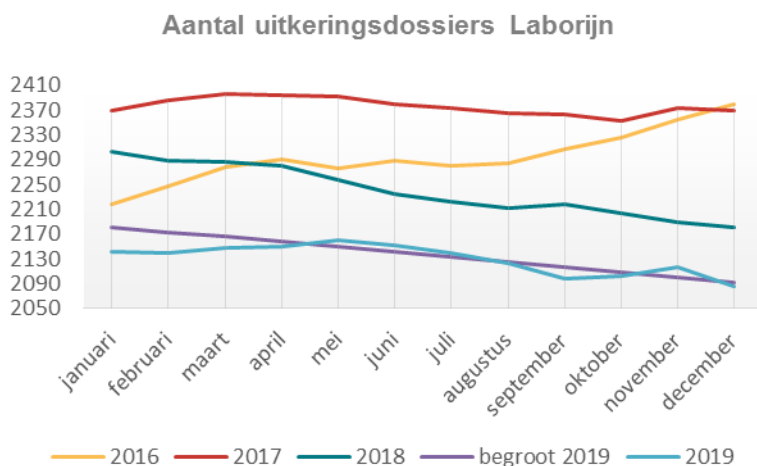
Het gemiddeld aantal uitkeringsdossiers is in 2019 met 4,9% gedaald ten opzicht van 2018.

Aantal uitkeringsdossiers (gemiddeld)	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2018	Vershil 2019/2018
PW < 21 jaar	40	45	47	-14,9%
PW 21-AOW-leeftijd	1836	1958	1930	-4,9%
PW in inrichting	78	70	71	9,9%
PW Krediethypotheek	2	4	4	-50,0%
Bbz Starters	9	13	14	-35,7%
loaw	151	156	158	-4,4%
loaz	13	14	15	-13,3%
Totaal	2129	2260	2239	-4,9%

Als we het aantal uitkeringsdossiers per 31 december van de afgelopen jaren vergelijken, zien we in 2016 een stijging van 8,3%, in 2017 een daling van 0,4%, in 2018 een daling van 7,9% en in 2019 een daling van 4,9%.

Per gemeente bedroeg de daling in 2019:

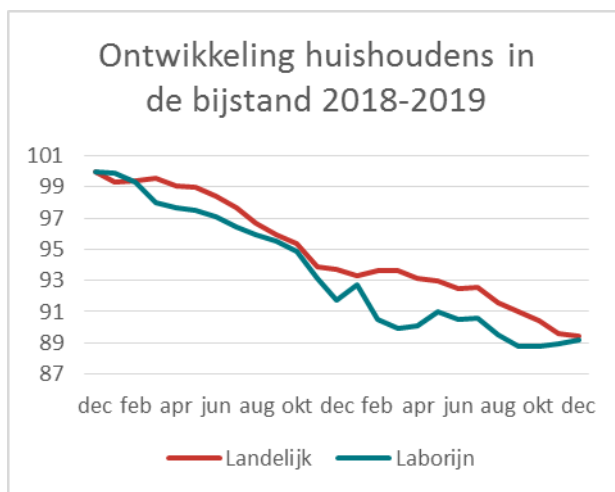
Aalten	12,6%
Doetinchem	1,8%
Oude IJsselstreek	5,6%

In 2019 zien we de daling van het aantal huishoudens in de bijstand. Deze positieve ontwikkeling heeft te maken met de onverminderde focus op het begeleiden van mensen naar werk en door het gunstige economische klimaat in onze arbeidsmarktregio. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering was ultimo 2019: 2085. Gedurende heel 2019 zijn 97 huishoudens met een bijstandsuitkering volledig uit de uitkering uitgestroomd.

Indien wij de landelijke ontwikkeling van het bijstandsvolume vergelijken met de gerealiseerde ontwikkeling van Laborijn dan zien wij dat de daling bij Laborijn in de loop van 2019 sneller is gegaan dan landelijk maar ultimo 2019 gelijk is aan de landelijke trend. In onderstaande grafiek is de Laborijn trend te zien in de groene lijn en de landelijke trend in de roodbruine lijn.

Volume BUIG index landelijk en Laborijn t.o.v. december 2017:

Definitie: Geeft de groei van het aantal betalingen weer en wordt berekend door het aantal betalingen BUIG in de betreffende maand te delen door het aantal betalingen BUIG in december 2017. In formule: Volume BUIG index = (volume BUIG betreffende maand / volume BUIG referentie maand) x 100. Deze index geeft dus de groei of daling van het aantal betalingen weer. De referentiemaand is december 2017, deze maand heeft het indexcijfer 100. Weergegeven benchmarkgemiddelden zijn ongewogen. Dat wil zeggen dat het gemiddelde van de scores per gemeente is genomen. Uiteraard zijn er per gemeente verschillen in de in- en uitstroom. Bron: Divosa benchmark

De volgende tabel laat per gemeente de belangrijkste instroomredenen zien:

Belangrijkste redenen instroom 2019	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Niet voldoende midd. om in lev. te voorzien	30%	29%	23%	28%
Komende van andere gemeente	16%	24%	10%	19%
Arbeid	13%	12%	12%	12%
Uitkering werkloosheid	13%	6%	18%	10%
Beeindiging huw elijk/relatie	3%	10%	14%	10%

Net zoals onze klanten zich met uiteenlopende redenen melden voor financiële ondersteuning en/of hulp bij het vinden van werk (instroom), zijn er diverse redenen waarom de uitkering weer kan worden beëindigd (uitstroom).

Belangrijkste redenen uitstroom 2019	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Arbeid	37%	48%	42%	44%
Verhuizing	16%	10%	18%	13%
Bereiken AOW leeftijd	9%	6%	13%	8%
Uitkering vrijw illig ingetrokken	10%	6%	3%	6%
Geen inlichtingen	3%	6%	6%	5%

Opvallend daarbij is 44% van de uitstroom (alle gemeenten gezamenlijk) het gevolg is van arbeid in dienstbetrekking. Als tweede voornaamste uitstroomreden zien we ‘verhuizing naar andere gemeente’: totaal 13%. In absolute aantallen stromen door verhuizers per saldo meer mensen in bij Doetinchem. Bij Aalten en Oude IJsselstreek zien we dat door verhuizers per saldo meer mensen uitstromen.

4.1.1 Programmalasten

Binnen het programma Inkomen & Maatschappelijke participatie worden de kosten van bijstand verantwoord. De baten bestaan uit de BUIG-budgetten die door de gemeenten worden doorbetaald aan Laborijn. De kosten van langdurige loonkostensubsidie, die ook ten laste van het BUIG-budget komen, worden verantwoord in het programma Werkgeversdienstverlening & Detachering. Het positieve resultaat komt door de lager programma gerelateerde kosten.

Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering was ultimo 2019: 2085. Gedurende heel 2019 zijn 620 huishoudens met een bijstandsuitkering volledig uit de uitkering uitgestroomd.

Inkomen & Maatschappelijke Participatie	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
Bijdrage kosten bijstand	29.376.500	29.418.030	32.413.552	30.664.943
Bijdrage overige regelingen	656.822	550.908	897.000	699.672
Bijdrage directe programmakosten	2.406.794	2.406.794	2.708.518	2.668.490
	32.440.115	32.375.732	36.019.070	34.033.105
<u>Overige baten</u>				
Ontvangsten bijstand	565.022	568.308	-	-
Ontvangsten overige regelingen	21.912	-	-	-
	586.934	568.308	-	-
Totaal baten	33.027.049	32.944.040	36.019.070	34.033.105
Lasten				
Overige regelingen	678.734	550.908	897.000	699.672
PW	27.244.574	27.221.069	29.887.821	28.391.814
IOAW	2.250.427	2.307.563	2.638.881	2.421.861
IOAZ	214.613	207.483	387.434	261.828
BBZ Starters	231.908	250.223	114.416	216.651
Totaal	30.620.256	30.537.246	33.925.552	31.991.826
Af: ontvangsten	-	-	615.000	627.212
Subtotaal lasten	30.620.256	30.537.246	33.310.552	31.364.614
Programma gerelateerde lasten	2.547.123	2.685.616	2.708.518	2.769.624
Totaal lasten	33.167.379	33.222.862	36.019.070	34.134.238
Saldo baten en lasten	-140.329	-278.822	-	-101.133
Mutatie bestemmingsreserve				
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-
Resultaat	-140.329	-278.822	-	-101.133

De programmagerelateerde lasten een voordeel zien ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten voor het vervangen van (langdurig) zieke medewerkers, door de investering in de ontwikkeling van de eigen medewerkers (vakgerichte opleidingen, agressietraining, training huisbezoeken, coaching van medewerkers en loopbaanontwikkeling), lager uitvallen dan begroot. Ook over heel Laborijn bekeken blijven de salariskosten van de ambtenaren binnen de begroting.

Specificatie per gemeente:

Gemeente Aalten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
Bijdrage kosten bijstand	4.004.750	4.036.452	4.737.213	4.492.233
Bijdrage overige regelingen	73.369	33.211	87.000	31.744
Bijdrage directe programmakosten	434.171	434.171	498.516	491.149
	4.512.290	4.503.834	5.322.729	5.015.126
<u>Overige baten</u>				
Ontvangsten bijstand	87.015	86.383	-	-
Ontvangsten overige regelingen	2.494	-	-	-
	89.509	86.383	-	-
Totaal baten	4.601.799	4.590.217	5.322.729	5.015.126
Lasten				
Overige regelingen	75.863	33.211	87.000	31.744
PW	3.608.893	3.615.336	4.140.531	4.011.553
IOAW	420.534	443.692	500.260	514.302
IOAZ	48.856	48.173	147.049	41.081
BBZ Starters	13.482	15.634	14.373	14.234
Totaal	4.167.628	4.156.046	4.889.213	4.612.914
Af: ontvangsten	-	-	65.000	88.937
	4.167.628	4.156.046	4.824.213	4.523.977
Programma gerelateerde lasten	468.671	494.153	498.516	509.611
Totaal lasten	4.636.299	4.650.199	5.322.729	5.033.588
Totaal	-34.500	-59.982	-	-18.462

Gemeente Doetinchem	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
Bijdrage kosten bijstand	16.788.387	16.698.797	18.330.738	17.055.989
Bijdrage overige regelingen	536.153	499.846	660.000	594.185
Bijdrage directe programmakosten	1.234.505	1.234.505	1.381.166	1.360.755
	18.559.045	18.433.148	20.371.904	19.010.929
<u>Overige baten</u>				
Ontvangsten bijstand	250.584	227.242	-	-
Ontvangsten overige regelingen	16.003	-	-	-
	266.587	227.242	-	-
Totaal baten	18.825.632	18.660.390	20.371.904	19.010.929
Lasten				
Overige regelingen	552.156	499.846	660.000	594.185
PW	15.827.113	15.686.984	17.327.296	16.113.807
IOAW	1.022.070	1.032.134	1.204.653	1.061.422
IOAZ	61.182	61.969	91.866	115.725
BBZ Starters	128.606	144.952	56.923	144.404
Totaal	17.591.127	17.425.885	19.340.738	18.029.543
Af: ontvangsten	-	-	350.000	379.369
	17.591.127	17.425.885	18.990.738	17.650.174
Programma gerelateerde lasten	1.299.033	1.369.664	1.381.166	1.412.508
Totaal lasten	18.890.160	18.795.549	20.371.904	19.062.682
Totaal	-64.528	-135.159	-	-51.753

Gemeente Oude IJsselstreek	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
Bijdrage kosten bijstand	8.583.363	8.682.781	9.345.601	9.116.721
Bijdrage overige regelingen	47.300	17.851	150.000	73.743
Bijdrage directe programmakosten	738.118	738.118	828.835	816.586
	9.368.781	9.438.750	10.324.436	10.007.050
<u>Overige baten</u>				
Ontvangsten bijstand	227.423	254.683	-	-
Ontvangsten overige regelingen	3.415	-	-	-
	230.838	254.683	-	-
Totaal baten	9.599.618	9.693.433	10.324.436	10.007.050
Lasten				
Overige regelingen	50.714	17.851	150.000	73.743
PW	7.808.568	7.918.749	8.419.994	8.266.454
IOAW	807.823	831.738	933.968	846.137
IOAZ	104.575	97.340	148.519	105.022
BBZ Starters	89.820	89.637	43.120	58.012
Totaal	8.861.500	8.955.315	9.695.601	9.349.369
Af: ontvangsten		-	200.000	158.905
Totaal lasten bijstand	8.861.500	8.955.315	9.495.601	9.190.464
Programma gerelateerde lasten	779.420	821.798	828.835	847.505
Totaal lasten	9.640.920	9.777.113	10.324.436	10.037.969
Totaal	-41.302	-83.680	-	-30.919

De werkelijke gemaakte kosten van bijstand zijn voor de gemeenten Aalten en Oude IJsselstreek binnen de begroting gebleven, bij de gemeente Doetinchem is een kleine overschrijding.

Lasten bijstand (excl. overige regelingen)	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Vergelijking begroot-realisatie				
Begroot	4.036.452	16.698.797	8.682.781	29.418.030
Realisatie	4.004.750	16.788.387	8.583.363	29.376.500
Verschil	31.702	-89.590	99.418	41.530

Ten opzichte van 2018 is ruim 1,2 miljoen minder uitgegeven aan bijstandsuitkeringen.

Lasten bijstand (excl. overige regelingen)	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Vergelijking 2018/2019				
2018	4.492.233	17.055.989	9.116.721	30.664.944
2019	4.004.750	16.788.387	8.583.363	29.376.500
Verschil	487.483	267.602	533.358	1.288.444

In de volgende tabel zijn de werkelijke kosten vergeleken met de definitief beschikbare BUIG- budgetten per gemeente. In de tabel zijn zowel de kosten van bijstand (programma Inkomen & Maatschappelijke participatie) als de kosten van langdurige loonkostensubsidie opgenomen (programma Werkgeversdienstverlening & Detachering).

Buig (bijstand en loonkostensubsidie) Vergelijking budget-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Definitief budget	4.347.426	18.120.595	8.267.190	30.735.211
Lasten programma IMP	4.004.750	16.788.387	8.583.363	29.376.500
Kosten programma WGDD	192.298	874.328	379.026	1.445.652
Verschil ten opzichte van budget	150.378	457.880	-695.199	-86.941

De kosten van de gemeenten Aalten en Doetinchem zijn binnen de budgetten gebleven, voor de gemeenten Oude IJsselstreek is er een overschrijding en kan er een beroep gedaan worden op een aanvullend Rijksbudget via de Vangnetregeling van € 37.000.

Bbz gevestigde ondernemers

De Bbz (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen) is specifiek bedoeld voor zelfstandigen die in financiële problemen komen maar wel een levensvatbaar bedrijf hebben en tijdelijke financiële ondersteuning nodig hebben. Primair wordt deze financiële ondersteuning in de vorm van een lening verstrekt. Halverwege het kalenderjaar (medio juli) moet men de jaarrekening van het voorgaande jaar inleveren. Hierna wordt er beoordeeld of de lening terugbetaald kan/moet worden of dat het een zogenaamde bijstandsverlening 'om niet' zal zijn. In dit laatste geval wordt het netto bedrijfsresultaat aangevuld tot bijstandsniveau. Dat heeft tot gevolg dat halverwege het jaar een deel van het totaal van de Bbz-leningen wordt omgezet in een uitkering.

De financiering van de Bbz voor gevestigde ondernemers vindt plaats op basis van declaratie bij het Rijk. Dit houdt in dat tegenover de uitgaven voor bedrijfskapitaal en levensonderhoud een vergoeding staat van 75%. De kosten van onderzoek worden voor 90% vergoed door het Rijk. Ook de aflossingen op leningen die ontvangen worden, moeten gedeeltelijk afgerekend worden met het Rijk. Hierbij wordt rekening gehouden met de zogenaamde normbaten die jaarlijks door het Rijk worden vastgesteld.

Daarnaast ontvangt de gemeente een budget om de overgebleven (gesaldeerde) kosten te betalen. Ook kent de Bbz een soort van vangnetregeling waarbij, onder voorwaarden, gemeenten in aanmerking komen voor een aanvullend budget. In 2019 heeft de gemeente Aalten recht op deze aanvullende uitkering van € 1.525.

Zoals in de volgende tabel is weergegeven, hebben Doetinchem en Oude IJsselstreek in 2019 een overschot op het budget gerealiseerd en Aalten een tekort. Dit zal afgerekend worden met de gemeenten.

Laborijn Bbz	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Totale lasten	47.844	29.699	430.000	103.627
Declaratie Rijk	-43.961	-29.109	-311.573	-73.406
Budget Rijk	-41.427	-41.427	-41.427	-37.920
Aanvullend budget Rijk	-1.525	-	-	-
Bijdrage gemeenten	-39.069	-40.837	77.000	-7.699

Specificatie per gemeente:

Gemeente Aalten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Totale lasten	32.207	6.731	30.000	-14.544
Declaratie Rijk	-25.751	-6.112	-19.638	-3.296
Budget Rijk	-3.362	-3.362	-3.362	-2.204
Aanvullend budget Rijk	-1.525	-	-	-
Bijdrage gemeente	1.568	-2.743	7.000	-20.044

Gemeente Doetinchem	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Totale lasten	13.283	18.554	250.000	90.713
Declaratie Rijk	-13.759	-16.952	-179.754	-68.658
Budget Rijk	-20.246	-20.246	-20.246	-21.292
Aanvullend budget Rijk	-	-	-	-
Bijdrage gemeente	-20.721	-18.644	50.000	763

Gemeente Oude IJsselstreek	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Totale lasten	2.354	4.414	150.000	27.458
Declaratie Rijk	-4.451	-6.045	-112.181	-1.452
Budget Rijk	-17.819	-17.819	-17.819	-14.424
Aanvullend budget Rijk	-	-	-	-
Bijdrage gemeente	-19.916	-19.449	20.000	11.582

Bijzondere bijstand

Een aantal voorzieningen binnen de bijzondere bijstand zijn direct gerelateerd aan levensonderhoud en worden om praktische redenen door Laborijn toegekend en uitbetaald. Dit zijn onder andere aanvullende bijstand voor inwoners onder de 21 jaar en de overbruggingsuitkering voor statushouders. De verstrekkingen die Laborijn hiervoor doet worden doorberekend aan de gemeenten.

De totale kosten overschrijden de begroting met € 11.887 maar zijn fors lager dan oorspronkelijk begroot. Men name is dit het geval bij de verstrekking van aanvullende bijstand voor jongeren onder 21 jaar, de overbruggingsuitkeringen aan statushouders, de woonkostentoeslag, de leenbijstand en de individuele studietoeslag.

Laborijn	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Aanvullende bijstand < 21 jaar	231.543	237.266	331.000	252.624
Overbruggingsuitkering statushouders	20.602	19.553	44.000	33.816
Woonkostentoeslag	2.695	2.538	39.000	24.800
Leenbijstand	13.928	12.107	34.000	19.038
Individuele studietoeslag	11.699	11.758	29.000	8.364
Belastingaanslag	30.688	16.161	29.000	15.437
Diversen	14.388	11.873	29.000	10.116
Ontvangsten	-21.912	-19.512	-25.000	-56.623
Bijdrage gemeenten	303.632	291.745	510.000	307.572

Specificatie per gemeente:

Gemeente Aalten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Aanvullende bijstand < 21 jaar	17.563	19.185	31.000	17.690
Overbruggingsuitkering statushouders	5.718	4.454	9.000	7.232
Woonkostentoeslag	2.140	2.020	9.000	7.167
Leenbijstand	3.791	76	9.000	5.364
Individuele studietoeslag	2.698	2.637	9.000	6.554
Belastingaanslag	8.917	7.016	9.000	3.614
Diversen	2.830	2.837	9.000	4.024
Ontvangsten	-2.494	-2.269	-5.000	-5.357
Bijdrage gemeente	41.162	35.954	80.000	46.288

Gemeente Doetinchem	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Aanvullende bijstand < 21 jaar	183.406	192.631	240.000	213.401
Overbruggingsuitkering statushouders	11.564	10.671	15.000	15.923
Woonkostentoeslag	-	-	15.000	11.292
Leenbijstand	8.625	10.326	15.000	10.725
Individuele studietoeslag	5.401	5.281	10.000	1.083
Belastingaanslag	13.874	6.069	10.000	8.308
Diversen	10.656	7.835	10.000	3.186
Ontvangsten	-16.003	-14.323	-15.000	-48.919
Bijdrage gemeente	217.524	218.491	300.000	214.999

Gemeente Oude IJsselstreek	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Aanvullende bijstand < 21 jaar	30.574	25.451	60.000	21.533
Overbruggingsuitkering statushouders	3.321	4.428	20.000	10.661
Woonkostentoeslag	555	518	15.000	6.341
Leenbijstand	1.512	1.705	10.000	2.949
Individuele studietoeslag	3.600	3.840	10.000	727
Belastingaanslag	7.897	3.076	10.000	3.515
Diversen	901	1.202	10.000	2.906
Ontvangsten	-3.415	-2.920	-5.000	-2.347
Bijdrage gemeente	44.946	37.300	130.000	46.285

Individuele Inkomensvoorziening

Voor de gemeente Doetinchem voeren wij ook de regeling Individuele Inkomensvoorziening uit. Ook deze verstrekkingen worden volledig doorberekend aan de gemeente.

Gemeente Doetinchem	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Individuele inkomensvoorziening	305.345	300.000	310.000	288.473
Bijdrage gemeente	305.345	300.000	310.000	288.473

Binnen dit programma is er geen post onvoorzien opgenomen en zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan.

Maatschappelijke participatie

Persoonlijke aandacht voor onze klanten

Bij Laborijn ligt de focus op het (weer) actief deel laten nemen aan de maatschappij. Daarbij heeft begeleiding naar werk de voorkeur. Uitgangspunt is dat voor al onze klanten een plek in

de maatschappij moet zijn. Die is er ook, alleen moeten we deze vinden. Voor sommige van onze klanten is werk (nog) een stap te ver en wordt een traject ingezet naar maatschappelijke participatie. Zij zijn vaak niet in staat deze participatieplek op eigen kracht te vinden of te verwerven: de zelfredzaamheid is niet optimaal, ze hebben hierbij ondersteuning nodig. Het gaat dus deels om hulp om de juiste weg te vinden. Het doel is om de zelfredzaamheid te vergroten en de klant te stimuleren om maximaal deel te nemen aan de samenleving, onder het mom van “*iedereen doet mee, en iedereen telt mee*”. Dit zijn ofwel eerste stappen naar volledige participatie, ofwel eerste stappen om een isolement te doorbreken, dan wel zorg en hulpverlening te organiseren om weer optimaal te kunnen functioneren. Wij zijn van mening dat het actief participeren in je omgeving stimulerend is voor het welbevinden en de gezondheid. In het eerste geval kan er uiteindelijk doorstroming plaatsvinden naar een WLC en vervolgens naar een betaalde baan, in het tweede geval zien we het gebruik (en daarmee de kosten) van de gezondheidszorg afnemen en in het laatste geval wordt de overlast beperkt. In alle gevallen draagt het dus bij aan een beter functionerende samenleving. En op macroniveau tot lagere kosten voor de overheid. Ook is er een gunstig effect op het welzijn en op de omgeving van de klant. Een traject maatschappelijke participatie kan bestaan uit een zorgcomponent zoals het inzetten van psychosociale hulpverlening, verslavingszorg of vrijwilligerswerk. Vaak worden er door onze samenwerkingspartners duaal trajecten opgezet zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening en het organiseren van jeugdzorg of kinderopvang. Mensen waarbij isolement dreigt, stimuleren en helpen wij (of onze samenwerkingspartners) om een eerste stap te zetten door bijvoorbeeld het meedoen aan activiteiten.

Om dit te realiseren werken wij samen met lokale partijen zoals Buurtplein, de Ontmoeting, Figulus, de Stadskamer, Iriszorg, GGNet, Estinea, Sensire, Sité, Bvfo, Humanitas, participatieconsulenten, sportcoaches, VV Doetinchem, RMC/Leerplicht, Vluchtelingenwerk, Maatschappelijk Werk, Wrap-around, Zonnebloem, Vrijwilligerscentrale, Aktief, Samen Doetinchem en andere welzijnsorganisaties.

Praktijk momenteel

Inmiddels is het gehele klantenbestand gesproken en ondergebracht bij een passend traject. Voor de klanten uit categorie 3 betekent dit: activering, zorg- hulpverlening of er is sprake van een rusttraject waarbij gekeken wordt of de zaken rondom de persoon met betrekking tot de overige leefgebieden op orde zijn (of tijd om dit te organiseren in samenwerking met andere partners). Een traject of status is nooit definitief of statisch. De klant maakt stappen, hetzij voor- of achteruit, en wij volgen dit met behulp van onze ketenpartners en richten hierop onze dienst- of hulpverlening op in.

Er is altijd sprake van maatwerk, de monitoring is afhankelijk van de klantsituatie maar in ieder geval 1 keer per jaar. De aard van de dienstverlening of contacten is ook hier afhankelijk van de situatie van de klant. Er is regelmatig contact met de aangehaakte maatschappelijke partijen.

In een plan worden de doelen voor de klant uiteengezet. Dit plan wordt regelmatig beoordeeld op haalbaarheid en daar waar nodig bijgesteld. Onze consulent voert de regie en dus niet de inhoudelijke trajecten uit. Hiervoor werken wij nauw samen met de diverse specialisten en professionals op

Een traject of status is nooit definitief of statisch. De klant maakt stappen, hetzij voor of achteruit, en wij volgen dit met behulp van onze ketenpartners en richten hierop onze dienst- of hulpverlening op in.

lokaal of regionaal niveau. De nieuwe instroom is divers. Het kan zijn dat mensen terugvallen vanuit een werktraject door persoonlijke omstandigheden of vanuit regulier werk. Daarnaast zien wij aan onze poort een toenemende mate van complexe problematiek met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. In het rapport van Berenschot werd al aangegeven dat er meer behoefte is ontstaan aan persoonlijk contact. Datzelfde sentiment zien we steeds sterker worden bij de aangesloten gemeenten en in de maatschappij. We willen dus graag wat meer tijd en aandacht schenken aan onze categorie 3-klanten en daarmee het signaal afgeven dat er voor iedereen een plek is, en aandacht. We kijken niet langer uitsluitend of voornamelijk naar de rechtmatigheid, maar werken vanuit de menselijke maat. Eenvoudig gezegd vraagt het werken met de menselijke maat ook tijd. We zien dat er veel extra hulp en zorg nodig is, ook met betrekking tot het rechtmatigheidsdeel. Willen we de klanten goed helpen, persoonlijke aandacht geven en intensief afstemmen met samenwerkingspartners, dan hebben we 'extra handen aan het bed nodig'.

Realisatie participatieplannen

In totaal hebben nu 843 klanten in categorie 3 een traject maatschappelijke participatie. Dat wil zeggen dat 80% van het aantal klanten dat is aangewezen op een participatietraject, voorzien is van een plan. Voor de uitvoering van alle participatietrajecten hebben we intensief contact met onze samenwerkingspartners. Laborijn voert de regie, het inhoudelijk aanbod komt vooralsnog vaak van derden. De consultant heeft, om de voortgang van het traject te monitoren, regelmatig contact met de klant en/of de trajectpartner. In deze trajecten is altijd sprake van maatwerk. Bij het aanbod, de aard en frequentie van contacten zijn de situatie en de vraag van de klant leidend. Belangrijk is dat de trajecten maatschappelijke participatie gericht worden op een verbetering van het perspectief van de klant en dat de ingezette instrumenten hierop aansluiten.

Project Oude IJsselstreek 'Meedoen Werkt!'

Sinds de zomer is de gemeente Oude IJsselstreek begonnen met een experiment (onder de naam 'Meedoen Werkt!'). Laborijn heeft daartoe, op verzoek, 377 klanten (alle categorie 3 klanten uit Oude IJsselstreek) via een beveiligde lijn overgedragen. Uit de lijst met 377 klanten is voor de pilot door de projectleiding een eerste selectie gemaakt van 116 personen. Laborijn beschikt tijdens het opstellen van jaarstukken 2019 niet over de actuele cijfers en resultaten.

4.1.2 Beleidsindicatoren

Sociaal domein

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners*

Gemeente Aalten: 175

Gemeente Doetinchem: 334

Gemeente Oude IJsselstreek: 264

Bron: waarstaatjegemeente.nl, data 2019

*Definitie: het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

In totaal hebben nu 843 klanten in categorie 3 een traject maatschappelijke participatie. Dat wil zeggen dat 80% van het aantal klanten dat is aangewezen op een participatietraject, voorzien is van een plan.

4.2 Programma Ontwikkelen naar Werk

Binnen dit programma worden door Laborijn ontwikkel- en ondersteuningsactiviteiten (dé re-integratie dienstverlening) voor Participatiewet-klienten en Wsw'ers vormgegeven.

De geboden dienstverlening zet via intensieve trajecten in de Werkacademie zoveel mogelijk in op het verkrijgen van betaald (parttime) werk. Voor interne Wsw'ers bieden we, naast een passende werkomgeving, een programma gericht op het waar mogelijk verkrijgen van een externe detachering. In 2019 zijn ook binnen dit programma mooie resultaten geboekt. Deze worden in de volgende paragrafen toegelicht.

Ontwikkeling Wsw'ers intern

Wij zetten ons maximaal in op het realiseren van een zo regulier mogelijke werkplek voor onze Wsw'ers. Voor een deel van deze groep is een externe detachering nog niet mogelijk. Zij werken in een beschutte setting binnen onze 3 Werkleercentra (WLC's).

De ondersteuning in deze WLC's bestaat uit het bieden van passend werk, begeleiding en trainingen. Het trainingsaanbod is constant in ontwikkeling. In 2019 is in deze trainingen vooral ook aandacht besteed aan 'bewegen en vitaliteit'.

Ondanks al deze inzet is de jaardoelstelling van 30 medewerkers die we van intern van een detachering willen brengen in 2019 niet gehaald. Wel hebben we in het laatste kwartaal een gedeeltelijke inhaalslag van 10 (tot en met derde kwartaal) naar totaal 19 gerealiseerd. Dit sterkt ons in de overtuiging dat voor veel van de huidige interne Wsw's het in de toekomst, met de juiste ondersteuning, mogelijk moet zijn een stap naar een externe detachering te zetten.

De realisatie omzet intern werk (werkzaamheden uitgevoerd in de WLC's) lag geheel 2019 boven de doelstelling. Bij de tweede begrotingswijziging 2019 is er dan ook voor gekozen de doelstelling naar boven bij te stellen. Ook die doelstelling is ruimschoots gerealiseerd.

Werkacademie

De Werkacademie is het dienstverleningsmodel voor alle Participatiewet-klienten, die bij screening in categorie 2 worden ingedeeld. De Werkacademie betreft een groepsgewijze aanpak voor Participatiewet-klienten waarbij werken en leren wordt gecombineerd. Het traject is gericht op het verkrijgen van betaald (parttime) werk of het vergroten van het ontwikkelingspotentieel. De Werkacademie heeft een actieve en activerende benadering gericht op veel contactmomenten. Kandidaten zijn per week meerdere dagdelen aanwezig om te werken binnen 1 van de 3 WLC's of bij een aan de Werkacademie verbonden ondernemer. Daarnaast doorlopen zij een modulair leerprogramma. Dit leerprogramma is in samenwerking met externe partners, zoals het Graafschap College, ontwikkeld. De aan de Werkacademie verbonden professionals werken in een multidisciplinair team samen. Ook accountmanagers vanuit het WSPA maken hier onderdeel van uit. Voor klienten die nog niet direct aan het volledige programma kunnen deelnemen bieden we een onder de werknaam 'traject fit' een actief

voorschakelprogramma. Dit moet er toe leiden dat na deelname de inwoner kan starten in de Werkacademie. We zien in 2019 een toenemende vraag naar dit voorschakelprogramma.

De geboden dienstverlening zet via intensieve trajecten in de Werkacademie zoveel mogelijk in op het verkrijgen van betaald (parttime) werk. Voor interne Wsw'ers bieden we, naast een passende werkomgeving, een programma gericht op het waar mogelijk verkrijgen van een externe detachering.

Bestuursopdracht Klant in beeld (Participatiewet-klant)

In deze paragraaf rapporteren we inhoudelijk over de uitvoering van de bestuursopdracht zittend bestand zoals deze voor de gemeenten Aalten en Doetinchem in 2019 is uitgevoerd.

Binnen deze aanpak wordt een specifieke klantgroep die op de peildatum (voor Aalten 1 maart 2018, voor Doetinchem 1 februari 2019) geen actief traject heeft, versneld methodisch in kaart gebracht. Dit gebeurt middels een uitgebreide screening. Op grond van het screeningsresultaat wordt een passend traject ingezet. De projectmatige aanpak maakt gebruik van het binnen Laborijn aanwezige en ontwikkelde curriculum.

Voor een volledig kwantitatief overzicht verwijzen we naar de infographics 'voortgang bestuursopdracht Aalten en Doetinchem'.

Afronding Aalten

In de loop van 2019 constateerden we al dat de uitvoering volledig op koers lag. In het vierde kwartaal van 2019 is de opdracht volledig afgerond.

Binnen de projectmatige aanpak zijn mooie resultaten gerealiseerd. Daarbij ligt in de presentatie doorgaans de focus op de uitstroom uit de uitkering. Die ligt immers fors boven het gestelde doel. Daarnaast zijn ook aanvullende resultaten geboekt. Door in gesprek met de inwoner een maatwerktraject samen te stellen dat recht doet aan de mogelijkheden (richting werk, participatie of zorg) ervaren inwoners zich gehoord en geholpen. Veel klanten gaven aan blij te zijn met de extra aandacht en ondersteuning.

Alle 270 tot het project behorende inwoners zijn middels een methodische screening (Dariuz wegwijzer en uitgebreid gesprek) in beeld gebracht. Aansluitend heeft iedereen een passend trajectaanbod gekregen. Onze projectorganisatie werkt daarbij nauw samen met participatieconsulenten van de gemeente Aalten en tal van lokale netwerkpartners.

Bij de start van de bestuursopdracht omvatte de doelgroep nog 270 inwoners. Inmiddels hebben 171 daarvan nog een actieve Participatiewet-uitkering. Binnen de projectaanpak zijn 99 inwoners volledig uitgestroomd en niet langer afhankelijk van een Participatiewet-uitkering. Dit aantal ligt boven de bij de start afgegeven doelstelling. De tijdens de projectperiode opgestarte trajecten die nog niet zijn afgerond zijn inmiddels ondergebracht binnen de reguliere dienstverlening van Laborijn.

Doetinchem

De opdracht voor Doetinchem wordt door een projectteam uitgevoerd. Het team bestaat uit vaste Laborijn-medewerkers en is aangevuld met tijdelijke krachten. De uitvoering is in volle gang. In het vierde kwartaal is, conform planning, de screening fase afgerond. Bijna alle inwoners (onderdeel van het project) zijn op een methodische wijze in beeld gebracht. Daarbij is samen met de klant een inschatting gemaakt van de afstand tot de arbeidsmarkt en welk traject aanbod helpend kan zijn bij het zetten van vervolg stappen.

De uitkomsten van de screening liggen voor wat betreft de categorie-indeling redelijk in lijn met de vooraf afgegeven prognose. Wel zien we dat het merendeel van de in categorie 2 (met intensieve begeleiding en ondersteuning is de stap naar (parttime) betaald werk mogelijk) ingedeelde klanten nog niet direct kan deelnemen aan de reguliere programmaonderdelen van de Werkacademie. Voor deze groep wordt eerst een voorschakeltraject op maat (traject fit) ingezet. Dit traject is erop gericht om aansluitend alsnog deel te kunnen nemen aan een traject gericht op het verkrijgen van betaald werk. Op grond van dit inzicht ontstaat het beeld dat een groot deel van de klanten de maximale doorlooptijd van een traject (12 maanden na screening) nodig zal hebben om het doel te realiseren.

Hoewel het project nog in volle gang is en geheel 2020 nog wordt benut voor het opzetten en afronden van de trajecten zijn er zowel inhoudelijke als uitstroom resultaten behaald.

Bij de start omvatte het project 726 klanten met een bijstandsuitkering. Inmiddels is dat aantal gedaald naar 622. De uitstroom naar betaald werk of studie bedroeg tot op heden 52 inwoners (zie ook infographic Doetinchem per 1-1-2020).

Uitstroom

In 2019 heeft Laborijn een mooi uitstroomresultaat gerealiseerd. Vanuit het programma Ontwikkelen naar Werk is daaraan een forse bijdrage geleverd. In 2019 zijn vanuit de Werkacademie 105 proefplaatsingen en 401 operationele plaatsingen naar werk gerealiseerd. In het afgelopen jaar hebben gemiddeld 256 Participatiewet-klienten inkomsten weten te genereren uit deeltijd arbeid. De door de klant zelf realiserde (parttime) inkomsten leiden direct tot een lagere uitkeringslast (€ 1,7 miljoen in totaal).

Wij bieden ook ondersteuning aan inwoners zonder uitkering (NUG) die zich melden voor ondersteuning bij het verkrijgen van betaald (parttime) werk. In dat kader hebben we in het afgelopen jaar 261 klienten voorzien van dienstverlening.

Jongeren

Ook bij de doelgroep jongeren zien we in 2019 een groei met 31 jongeren van het aantal VSO/PRO/jongeren plaatsingen. Het betreffen jongeren die (op een enkeling na) geen lopende uitkering hebben. Zij zijn in een vroegtijdig stadium middels een warme overdracht en casus overleggen met onder meer de VSO/PRO scholen in beeld gebracht. Zij worden vanuit Laborijn actief en blijvend begeleid (loonwaardemeting, loonkostensubsidie en jobcoaching).

4.2.1 Programmalaften

Binnen dit programma worden de volgende lasten en baten verantwoord:

- de kosten van re-integratie en ontwikkeling van Participatiewet-klienten en Wsw'ers. De baten bestaan uit de re-integratiebudgetten die door de gemeenten worden doorbetaald aan Laborijn
- de kortdurende loonkostensubsidie en de bijdrage aan het Werkgeversservicepunt Achterhoek zijn opgenomen in het programma Werkgeversdienstverlening & Detachering
- de kosten voor Wsw'ers die niet gedetacheerd zijn en niet begeleid werken
- de baten bestaan uit de Rijksbudgetten Wsw die door gemeenten worden ontvangen en ter beschikking worden gesteld aan Laborijn. Daarnaast zijn er opbrengsten uit werkzaamheden (intern werk) die uitgevoerd worden in de Werkleercentra

Wij bieden ook ondersteuning aan inwoners zonder uitkering (NUG) die zich melden voor ondersteuning bij het verkrijgen van betaald (parttime) werk. In dat kader hebben we in het afgelopen jaar 261 klienten voorzien van dienstverlening.

Ontwikkelen naar Werk	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Omzet</u>				
Intern werk	404.743	398.202	370.000	447.308
Detachering ambtelijk personeel	125.072	25.015	-	-
-/- Directe productiekosten	-	-	-35.000	-14.269
	529.815	423.217	335.000	433.040
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
Budget re-integratie	2.924.940	2.929.051	2.852.323	2.807.826
Budget Sw	5.243.248	5.227.764	5.117.570	6.428.463
Bijdrage directe programmakosten	768.845	768.845	595.674	586.871
	8.937.033	8.925.660	8.565.567	9.823.160
<u>Overige baten</u>				
Lage Inkomensvoordeel (Liv)	108.188	109.765	-	-
Wiw	33.527	37.000	-	-
Totaal baten	9.608.563	9.495.642	8.900.567	10.256.200
Lasten				
<u>Lasten Sw</u>				
Loonkosten	5.773.560	5.563.100	5.256.768	7.064.361
Lage Inkomensvoordeel (Liv)	-	-	-81.021	-123.921
Vervoerskosten	210.708	218.975	60.393	216.003
Overige kosten Sw	76.405	55.982	76.130	86.045
Directe productiekosten	32.600	33.687	-	-
Totale lasten Sw	6.093.273	5.871.744	5.312.271	7.242.487
<u>Lasten re-integratie</u>				
ID-banen	29.781	32.500	49.500	48.623
Wiw	372.652	383.500	351.900	327.651
Kinderopvang	26.813	27.603	23.600	23.055
Interne re-integratietrajecten	1.522.500	1.522.500	1.522.500	1.500.000
Aanvullende re-integratie	645.413	532.219	747.523	791.517
Vergoedingen en premies	130.338	124.525	157.300	135.745
Totale lasten re-integratie	2.727.497	2.622.848	2.852.323	2.826.592
Programma gerelateerde lasten	728.333	754.920	595.674	482.250
Totaal lasten	9.549.103	9.249.512	8.760.268	10.551.329
Saldo baten en lasten	59.459	246.130	140.299	-295.129
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>				
Toevoeging aan reserve	-	-	-	19.529
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-
Resultaat	59.459	246.130	140.299	-314.658

4.2.2 Beleidsindicatoren

Sociaal domein

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners*

Gemeente Aalten: 60

Gemeente Doetinchem: 122

Gemeente Oude IJsselstreek: 87

Bron: waarstaatjegemeente.nl, peildatum tweede kwartaal 2018.

*Deze indicator toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van een re-integratievoorziening op basis van de Participatiewet. Een re-integratievoorziening is een voorziening die door een gemeente wordt ingezet, nadat de gemeente heeft vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is. Het is niet relevant of een voorziening door de gemeente zelf wordt uitgevoerd of dat deze door de gemeente wordt ingekocht. Er zijn diverse typen re-integratievoorzieningen: tijdelijke loonkostensubsidie, WIW/ID-baan, participatieplaats, loonkostensubsidie, (Participatiewet), beschut werk, begeleiding op werkring/jobcoach, vervoersvoorziening (woon-werk), andere voorziening voor arbeidsbeperking en overige voorzieningen.

4.3 Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering

In 2019 is de krapte op de arbeidsmarkt in de Achterhoek verder toegenomen. De vraag naar arbeid overtreft het aanbod. Dit maakt dat wij vanuit de afdeling Werkgeversdienstverlening & Detachering ook afgelopen jaar samen met werkgevers hebben gezocht naar creatieve oplossingen om vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten. Op deze manier vergroten wij de plaatsingskansen voor de verschillende doelgroepen van Laborijn.

Het programma Werkgeversdienstverlening & Detachering focust zich op 4 belangrijke onderdelen:

- plaatsing
- detachingsresultaat
- jobcoaching
- screening

Bij Laborijn geloven wij dat onze Wsw'ers en klanten met een doelgroepindicatie (DGI) beter af zijn wanneer zij zo regulier mogelijk werken bij werkgevers in onze regio. Dit is verankerd in alle dienstverlening die wij uitvoeren voor de verschillende doelgroepen die wij mogen ondersteunen. Binnen onze dienstverlening hebben wij dan ook veel aandacht voor de stabiliteit binnen onze detacheringen en de gerealiseerde arbeidsplaatsen. Wanneer werkgevers tevreden zijn over de prestaties van onze gedetacheerden en klanten met een DGI en deze medewerkers en klanten het naar hun zin hebben, dan is er een lager percentage ziekteverzuim en uitval. Positieve signalen over detacheringen hebben ook aantrekkingskracht bij collega's die nog niet zijn gedetacheerd. Een goede relatie met werkgevers en effectieve jobcoaching is voor het detachingsresultaat en het verduurzamen van de arbeidsplaatsen vanuit de klanten met een DGI van groot belang. Dit maakt ook dat wij met werkgevers zoeken naar maatwerkafspraken, voor Wsw'ers en klanten met een DGI.

In 2019 hebben wij ondanks de snellere krimp van het aantal Wsw'ers het

In 2019 hebben wij ondanks de snellere krimp van het aantal Wsw'ers het detachingspercentage van 80% kunnen vasthouden. Dit is een krachtig resultaat afgezet tegen het landelijk percentage van 43,4% gedetacheerde Wsw'ers.

detacheringspercentage van 80% kunnen vasthouden. Dit is een krachtig resultaat afgezet tegen het landelijk percentage van 43,4% gedetacheerde Wsw'ers.

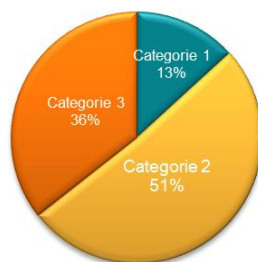
Het invullen van de vrijgevallen detacheringsplaatsen vanuit de interne groep Wsw'ers vergt veel inspanningen. De omzet is daardoor lager dan begroot, medewerkers starten vanuit re-integratie of stage op een detacheringsplek. Daarnaast dienen functies door 'jobcarving' passend gemaakt te worden, waardoor hier een ander financieel resultaat tegenover staat. Ook worden detacheringsplekken opgevuld met kandidaten vanuit de Participatiewet. Wat aanvullend een positief invloed heeft op daling van de uitkeringslasten, maar een negatieve invloed op het detacheringsresultaat.

Het behouden van de stabiliteit bij de detacheringen en het realiseren van het detacheringsresultaat en het plaatsingsresultaat bij participanten met DGI kan alleen worden gerealiseerd door effectieve en methodische jobcoaching. De jobcoaches hebben nauw contact met de gedetacheerden. Door hun persoonlijke begeleiding ontwikkelen de gedetacheerden zich binnen hun mogelijkheden. Tegelijkertijd onderhouden zij goede banden met werkgevers, waardoor naast stabiliteit, continuïteit en samenwerking er kennis en kunde van onze doelgroepen ontstaat. Hiermee voorkomen wij dat medewerkers en participanten met DGI ziek worden of niet meer op hun detacherings- of arbeidsplaats kunnen blijven. Door de toename van de gemiddelde leeftijd van onze gedetacheerden, is het vaak noodzakelijk aanpassingen in de werkomstandigheden te realiseren om de detachering te kunnen behouden.

Het team screeners vormt de 'toegangspoort' van Laborijn. Zij beoordelen de mogelijkheden van klanten tot werk en delen op grond van deze screening klanten in op categorieën. De screening en de taken die hiermee samenhangen, vormen een belangrijke activiteit die de mate waarin klanten bemiddelbaar zijn naar (regulier) werk vaststellen. Tevens bemiddelen zij rechtstreeks de klanten die binnen 3 maanden naar werk kunnen worden bemiddeld en hebben zij een spilfunctie bij het bemiddelingsproces van alle klanten.

Indeling screening in 2019:

Resultaat screening

Er is een geleidelijke daling van het aantal klanten dat direct naar werk kan worden bemiddeld (categorie 1). Dit komt onder andere door de screening van het 'zittend bestand' van de gemeente Doetinchem. Weinig klanten uit het bestand kunnen direct naar werk worden bemiddeld. Daarnaast zijn er over het algemeen 'minder' nieuwe klanten die een korte afstand tot regulier werk hebben.

Wanneer een klant wordt ingedeeld in categorie 1, vindt de bemiddeling naar werk ook plaats door de screener. Dit proces werkt zeer effectief en we streven er hierbij naar om dit zo snel mogelijk te realiseren. Bij het overgrote deel van de klanten lukt deze bemiddeling naar werk binnen 3 maanden. In de laatste maanden van 2019 zien we dat hier meer tijd voor nodig is, doordat we in de startfase nog niet over de juiste documenten en informatie

(diagnose) beschikken om een definitieve beslissing te nemen. Dit kan invloed hebben op de doorlooptijd.

4.3.1 Programmalasten

Binnen dit programma worden de volgende lasten en baten verantwoord:

- de kosten voor Wsw'ers die gedetacheerd zijn of begeleid werken. De baten bestaan enerzijds uit de Rijksbudgetten Wsw die door gemeenten worden ontvangen en ter beschikking worden gesteld aan Laborijn. Anderzijds worden er inkomsten gegenereerd uit groeps- en individuele detacheringen van Wsw'ers
- de kosten van re-integratie bestaande uit langdurende loonkostensubsidie (BUIG-budget), kortdurende loonkostensubsidie en bijdrage aan het Werkgevers Servicepunt (re-integratiebudget)

Werkgeversdienstverlening & detachering	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
<u>Omzet</u>				
Groepsdetachering	4.235.263	4.317.642	4.509.000	4.248.250
Individuele detachering	1.870.341	1.890.373	1.766.000	1.876.172
Detachering ambtelijk personeel	170.183	218.605	-	-
Bijdrage vervoerskosten inleners	200.753	192.000	-	-
	6.476.541	6.618.620	6.275.000	6.124.421
<u>Gemeentelijke bijdragen</u>				
BUIG-budget (loon.subsidie (lang)	1.445.652	1.610.024	612.821	987.205
Budget re-integratie	556.932	572.662	427.677	414.125
Budget Sw	20.540.035	20.574.507	18.947.847	19.836.400
Bijdrage directe programmakosten	2.158.870	2.158.870	2.022.790	1.992.897
	24.701.489	24.916.063	22.011.135	23.230.627
<u>Overige baten</u>				
Lage Inkomensvoordeel (Liv)	410.256	416.235	-	-
Totaal baten	31.588.285	31.950.918	28.286.135	29.355.048
Lasten				
<u>Lasten SW</u>				
Loonkosten Sw	20.520.096	20.927.851	19.463.232	19.671.920
Lage Inkomensvoordeel (Liv)	-	-	-299.979	-472.659
Vervoerskosten	403.101	402.987	223.607	214.597
Overige kosten Sw	679.730	651.550	281.870	545.652
Kosten begeleid werken	1.567.619	1.575.978	1.446.000	1.619.998
Totale lasten Sw	23.170.546	23.558.366	21.114.729	21.579.509
<u>Lasten BUIG</u>				
Loonkostensubsidie (BUIG budget)	1.445.652	1.610.024	612.821	987.205
<u>Lasten re-integratie</u>				
Loonkostensubsidie (RI-budget)	104.310	93.348	214.400	73.492
Jobcoaching	250.000	250.000	-	-
Werkgeversservicepunt	202.622	222.662	213.277	181.091
Totale lasten re-integratie	556.932	566.010	427.677	254.583
Programma gerelateerde lasten	1.861.685	1.821.496	2.022.790	1.806.446
Totaal lasten	27.034.816	27.555.896	24.178.017	24.627.743
Saldo baten en lasten	4.553.470	4.395.022	4.108.117	4.727.305
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>				
Toevoeging aan reserve	-	-	-	60.260
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-
Resultaat	4.553.470	4.395.022	4.108.117	4.667.045

Het financiële resultaat van het programma Werkgeversdienstverlening & Detachering is € 269.790 beter dan begroot. Die wordt veroorzaakt door lager salarislasten. De omzetten

detacheringen zijn lager dan begroot. Zoals eerder aangegeven heeft dit verschillende oorzaken. Dit heeft onverminderd onze volle aandacht in 2020.

LKS langdurig	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Aalten	192.298	207.928	49.463	85.242
Doetinchem	874.328	1.019.596	404.348	665.826
Oude IJsselstreek	379.026	382.500	159.011	236.137
Laborijn	1.445.652	1.610.024	612.822	987.205

Steeds meer participanten met DGI stromen uit de uitkering met loonkostensubsidie. Er is dan sprake van een (meestal langdurige) verminderde arbeidsprestatie als gevolg van een arbeidsbeperking. Werkgevers zijn onder andere door onze jarenlange opgebouwde relatie vanuit de Wsw in toenemende mate bereid om deze participanten met DGI een kans te geven op de reguliere arbeidsmarkt. Waarbij we eveneens door 'jobcarving' functies passend maken, zodat deze participanten zo optimaal mogelijk deel kunnen nemen aan het reguliere arbeidsproces. Hierdoor zien we ook in 2019 een toename van de langdurige loonkostensubsidie. We zien hierbij nieuwe participanten met DGI en bestaande participanten met DGI die al bij een werkgever werken, door verlengingen van de langdurige loonkostensubsidie. Ook zien we dat de uiteindelijke uitbetaling van de loonkostensubsidie lager is dan we begroot hadden, waarbij er voor de komende jaren een verdere toename verwacht wordt van de langdurige loonkostensubsidie.

We zijn er daarnaast in geslaagd om een deel van onze betalingen van de langdurige loonkostensubsidies te automatiseren, waardoor werkgevers betalingen sneller tegemoet zien.

Wsw-dienstverbanden

De Wsw-dienstverbanden hebben zich in 2019 als volgt ontwikkeld:

Gemiddeld aantal fte	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2018
Groepsdetachering	517	522	515
Individuele detachering	151	145	145
Intern werk	183	187	227
Begeleid werken	93	93	96
Intern gedetacheerd	11	13	18
Totaal aantal fte	955	960	1001

De daling van het aantal Wsw'ers is sneller gegaan dan begroot.

4.4 Programma Algemene Overhead

Onder dit programma worden alle kosten verantwoord die niet worden toegerekend aan de inhoudelijke programma's. Hieronder vallen de kosten van de directie, afdeling bedrijfsvoering (staf, administratie, etc.) en ook die van huisvesting en ICT.

4.4.1 Programmalaasten

Algemene overhead	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Baten				
Rentebaten	36.020	34.000	-	-
Inkomsten uit detachering/diensten	72.796	53.316	-	-
Opbrengst restaurant	41.365	43.000	-	-
Huuropbrengsten	467.905	478.000	-	-
Bijdrage deelnemende gemeenten	3.563.620	3.563.620	2.412.889	1.644.836
Bijdrage deelnemende gemeenten plan van aanpak	760.186	704.802	-	-
Incidentele baten	279.136	70.000	-	-
Totaal baten	5.221.029	4.946.738	2.412.889	1.644.836
Lasten				
Loonkosten	4.074.788	4.067.044	3.905.005	3.623.671
Overige personeelskosten	505.024	479.400	439.700	359.053
Huisvestingskosten	1.081.325	1.163.800	674.200	496.780
Algemene kosten	828.924	914.000	879.100	792.058
Automatiseringskosten	940.539	930.385	763.300	755.287
Incidentele lasten	445.686	50.000	-	254.432
Taakstelling	-	-	-	-
Kosten p/va P-wet	725.000	704.802	-	-
Kosten p/va organisatieontwikkeling	490.101	526.077	-	-
Totaal lasten	9.091.387	8.835.508	6.661.305	6.281.280
Saldo baten en lasten	-3.870.359	-3.888.770	-4.248.416	-4.636.444
Mutatie bestemmingsreserve				
Toevoeging aan reserve				
Onttrekking aan reserve	490.101	526.077	-	281.428
Mutatie algemene reserve				
Toevoeging aan reserve				
Onttrekking aan reserve				
Resultaat	-3.380.258	-3.362.693	-4.248.416	-4.355.016

In 2019 zijn onder het programma overhead ook de kosten van het plan van aanpak verantwoord. Hierdoor is de begroting een stuk hoger dan in de jaren 2017 en 2018. Per saldo komen we uit op budget.

Hierna worden de afzonderlijke posten verder toegelicht.

Loon- en salariskosten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Salarissen en inhuur	10.734.430	10.851.575	10.907.487	10.417.712
Doorbelasting programma IMP	-2.547.123	-2.685.616	-2.708.518	-2.769.624
Doorbelasting programma ONW	-2.250.833	-2.277.420	-2.118.174	-482.250
Doorbelasting programma WGDD	-1.861.685	-1.821.496	-2.022.790	-1.806.446
Doorbelasting naar re-integratie				-1.500.000
Subtotaal doorbelasting programma's	4.074.788	4.067.044	4.058.005	3.859.391
Inkomsten uit detachering/diensten	-	-	-153.000	-235.720
Totaal	4.074.788	4.067.044	3.905.005	3.623.671

De totale loon- en salariskosten, inclusief tijdelijk ingehuurd personeel, zijn € 100.000 lager dan begroot.

Overige personeelskosten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Reiskosten woon-werk	78.320	78.000	71.100	67.425
Opleidingen	183.418	162.400	162.400	114.781
Overige personeelskosten	124.350	110.000	132.000	81.073
Reiskosten	45.320	45.700	45.700	46.891
Representatiekosten	9.416	18.300	18.300	37.521
Bestuurskosten	64.200	65.000	10.200	11.363
Totaal	505.024	479.400	439.700	359.053

Dit jaar is aan opleidingskosten en overige personeelskosten meer uitgegeven dan begroot. Een aantal opleidingen zijn van uit 2018 doorgeschoven naar 2019. De stijging in overige personeelskosten komt door hogere kosten voor de arbodienst van € 19.000 en doordat € 21.000 aan incidentele beloningen zijn ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling.

Huisvestingskosten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Afschrijving	142.416	143.000	134.000	135.559
Gas	114.659	110.000	101.500	101.799
Electra	83.563	84.000	81.200	67.506
Water	3.885	5.000	6.100	6.732
Schoonmaakkosten	221.239	230.000	228.400	241.368
Afvalverwerking	29.346	25.000	-	-
Verzekeringen/belastingen	98.250	113.000	111.700	94.035
Onderhoud gebouw/terrein/inventaris	188.567	253.800	253.800	125.948
Huuropbrengsten	-	-	-410.000	-446.925
Huur	199.400	200.000	167.500	170.758
Totaal	1.081.325	1.163.800	674.200	496.780

De totale huisvestingskosten zijn lager dan begroot. Over de huisvesting zijn nog geen besluiten genomen. Er wordt zo min mogelijk aan onderhoud gedaan maar daarmee neemt het risico dat er een keer een grote reparatie nodig is wel toe. De huisvesting is zeer verouderd waardoor de energielasten eigenlijk onverantwoord hoog zijn.

Algemene kosten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Telefoon	101.292	111.700	111.700	101.530
Huur apparaten	46.231	50.000	40.600	52.157
Kantoorartikelen	19.572	30.000	60.900	31.485
Porti	64.526	66.000	66.000	50.117
Abonnementen	112.888	115.000	122.800	120.348
Advieskosten	36.689	55.000	60.900	89.529
Accountantskosten	73.000	69.000	69.000	72.032
Juridische kosten	65.336	65.000	55.800	56.096
Reclame/sponsoring	12.258	13.000	-	-
Algemene kosten/OR/overig	25.984	30.500	30.500	20.716
Communicatiekosten	8.147	10.000	50.800	22.330
Restaurantkosten	142.157	153.000	121.800	102.899
Autokosten	88.621	95.000	101.500	102.785
Renteopbrengsten	-	-	-64.000	-69.225
Bank- en rentekosten	32.223	50.800	50.800	39.259
Totaal	828.924	914.000	879.100	792.058

Ook de algemene kosten zijn binnen het kader gebleven. Er zijn ten opzichte van de gewijzigde begroting geen significante afwijkingen.

Automatiseringskosten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Software onderhoud/ondersteuning	434.539	400.000	375.600	344.965
Samenwerkingsverband D'chem	506.000	530.385	387.700	410.322
Totaal	940.539	930.385	763.300	755.287

De kosten voor automatisering zijn ongeveer gelijk aan wat begroot was in 2019.

Incidentele baten en lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 voor wijziging	Realisatie 2018
Incidentele baten	-	-	-	-152.658
Incidentele lasten	445.686	50.000	-	407.090
Totaal	445.686	50.000	-	254.432

Voor een specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen we naar paragraaf 5.2.1.

4.4.2 Beleidsindicatoren

Formatie per 1000 inwoners: $150/160 = 0,94$

Bezetting per 1000 inwoners: $130/160 = 0,81$

Apparaatskosten per inwoner: $\text{€ } 14.853.806 / 160156 = \text{€ } 93$

Externe inhuur: $\text{€ } 2.670.321 / \text{€ } 10.734.432 = 25\%$

Overhead t.o.v. totale kosten: $\text{€ } 8.194.164 / \text{€ } 78.733.859 = 10,4\%$

4.5 Verplichte paragrafen

4.5.1 Bedrijfsvoering

2019 was een jaar met veel ontwikkelingen in de organisatie. Op het gebied van informatisering zijn stappen gezet. Zo zijn we druk bezig om een datawarehouse in te richten en hieraan een business intelligence software te koppelen waardoor de informatie beter inzichtelijk gemaakt kan worden voor management en de individuele professional. Op het gebied van de huisvesting zijn in 2019 geen besluiten genomen. De verwachting is dat in de loop van 2020 een huisvestingsplan vastgesteld gaat worden. Hieronder worden de activiteiten die gedaan zijn in 2019 op het gebied bedrijfsvoering toegelicht.

Integriteitsbeleid

Laborijn kent een integriteitsbeleid, dat bedoeld is om richting te geven aan het gedrag van medewerkers op basis van de normen en waarden van de organisatie.

Het integriteitsbeleid bestaat uit de volgende onderdelen:

- integriteitscode
- gedragscode
- integriteit bij werving en selectie
- kwetsbare functies, handelingen en processen
- afleggen eed of belofte
- nevenwerkzaamheden
- melding financiële belangen
- maatregelen gericht op informatiebescherming
- geschenken, giften en diensten
- inkoop- en aanbestedingsprocedure
- vertrouwenspersonen
- klachtenregeling ongewenst gedrag
- meldingsprocedure bij het (vermoeden van) een integriteitsschending.

Eed of belofte

In 2019 hebben alle nieuwe ambtelijke medewerkers de eed of belofte afgelegd. Medewerkers die bij Laborijn werkzaam zijn op basis van inhuur hebben de integriteitsverklaring ondertekend.

Externe vertrouwenspersoon

De externe vertrouwenspersoon van Laborijn is ook vertrouwenspersoon voor integriteitskwesties. In 2019 heeft de vertrouwenspersoon 3 meldingen ontvangen. Deze zijn onderzocht en afgehandeld. In 1 situatie was sprake van integriteitsschending. Deze kwestie is adequaat afgehandeld.

Aandacht voor integriteit

Het integriteitsbeleid wordt actueel gehouden door het onderwerp tweemaal per jaar te bespreken in het afdelings-, team- en werkoverleg en op individueel niveau in de jaarlijkse DVR-cyclus. Laborijn breed wordt jaarlijks in de vorm van een bijzondere activiteit of bijeenkomst aandacht aan het onderwerp besteed. In oktober 2019 is in dit kader 'de week van de integriteit en privacy' gehouden. In die week is Laborijn breed aandacht besteed aan integriteit en privacy.

Programma 'Organisatieontwikkeling & Innovatie 2017-2020'

Het organisch ontwikkelen en innoveren naar de Laborijn-organisatie die we voor ogen hebben, zodat we de resultaatverwachtingen naar onze omgeving en onszelf gaan waarmaken. Dit blijft de doelstelling van het programma 'Organisatieontwikkeling & Innovatie 2017-2020'. Met als stip op de horizon: een Laborijn met medewerkers die met enthousiasme, lef en professionaliteit doen wat zij moeten doen; het behalen van de resultaten die we met onze gemeenten hebben afgesproken. We streven ernaar dat zowel onze (potentiële) klanten als medewerkers dagelijks de toegevoegde waarde van Laborijn ervaren en waarderen. We willen bovendien dat het imago van Laborijn goed is, zowel in de interne als externe omgeving, zowel binnen als buiten de regio. En we willen dan bereikt hebben dat Laborijn bekend staat als een goede werkgever.

Plan van Aanpak Bestuursopdracht - Deelopdracht 'Organisatieontwikkeling'

In de loop van 2018 heeft Laborijn een aanvullende bestuursopdracht gekregen waarvan een belangrijk deel in relatie staat tot het initiële programma 'Organisatieontwikkeling & Innovatie 2017-2020'. Daarom hebben we het programma medio 2018 bijgesteld naar de deelopdracht 'Plan van Aanpak Bestuursopdracht Organisatieontwikkeling'. Het realiseren van de programma-doelstellingen heeft daarmee nieuwe energie gekregen en is in 2019 voortgezet.

De juiste medewerker op de juiste plek: ontwikkelpotentieel en (duurzame) inzetbaarheid

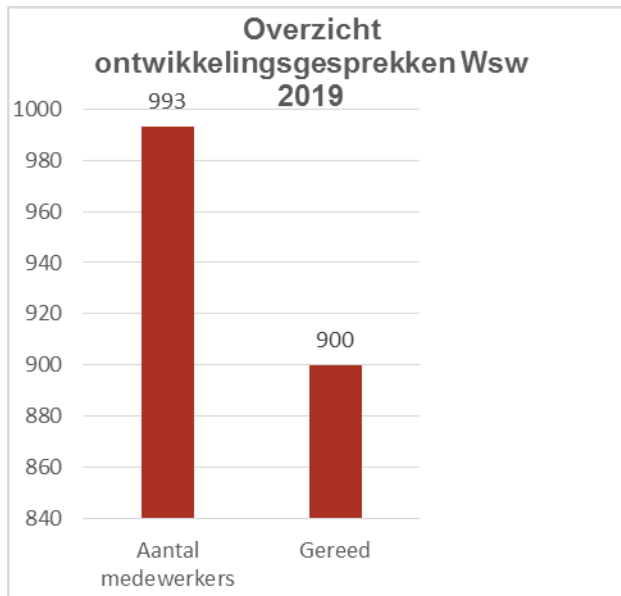
Eind 2019 heeft iedere medewerker voor de derde keer een DVR-beoordeling gekregen. We kunnen met elkaar concluderen dat we ook dit jaar een mooie beweging met elkaar hebben gemaakt in het benutten van het ontwikkelpotentieel en het vergroten van de (duurzame) inzetbaarheid van onze medewerkers. Vanaf 2017 zien we een mooie meerjarige ontwikkelingslijn in ons personeelsbestand met steeds vaker 'de juiste medewerker op de juiste plek'. Het management van Laborijn heeft deze beweging mogelijk gemaakt. Maar bovenal is dit te danken aan de inspanning van medewerkers zelf om zich te ontwikkelen naar dat wat de (veranderende) functie vraagt, de bereidheid van medewerkers om te bewegen naar een beter passende functie of het initiatief van medewerkers om een volgende stap te maken en daarmee ruimte voor nieuwe, getalenteerde medewerkers.

DVR cyclus

Ook in 2019 hebben we de zogenaamde 'DVR-cyclus' doorlopen. Voluit: Doelen stellen, Voortgang bespreken en Resultaten beoordelen. We hebben hiermee voor de derde keer uitvoering gegeven aan het beoordelings- en beloningsbeleid van Laborijn. De DVR-cyclus is een belangrijk en steeds meer ingesleten fundament: de cyclus helpt medewerkers en leidinggevenden om met regelmaat het goede gesprek met elkaar te voeren. Niet alleen over prestaties en resultaten, maar ook over competentieontwikkeling, persoonlijke ambities en inzetbaarheid op de langere termijn. Deze lijn hebben we in 2019 vastgehouden en verder met elkaar versterkt, onder andere door het instrumentarium gebruikersvriendelijker te maken en de digitaliseringsmogelijkheden te benutten.

We streven ernaar dat zowel onze (potentiële) klanten als medewerkers dagelijks de toegevoegde waarde van Laborijn ervaren en waarderen.

Ontwikkelingsgesprekken Wsw

In 2019 zijn 900 ontwikkelingsgesprekken gehouden met Wsw'ers. Dit is 91% van het totaal. 100% halen is een onmogelijke opgave gezien de vele overplaatsingen en de langdurig zieken.

Laborijn brede leergangen

Een belangrijk onderdeel van het bijgestelde of aangevulde programma zijn de 6 Laborijn brede leergangen. Leergangen over teams en afdelingen heen gericht op het investeren in (horizontale) samenwerking en cultuur. In 2019 is gewerkt aan de volgende thema's:

- Governance
- Leiderschapsontwikkeling
- Teamontwikkeling
- Adviesvaardigheden

Met het Rapport Berenschot en het definitief besluit van Oude IJsselstreek om uit te treden is er in de loop van 2019 wederom een nieuwe situatie ontstaan. Daarom is (opnieuw) naar de prioritering en timing van de diverse leergangen gekeken. In breder Laborijn-perspectief. Deze ontwikkelingen vragen namelijk ook om een andere inhoudelijke invulling (met bijvoorbeeld andere accenten) van de leergangen. De vraag die we onszelf herhaaldelijk hebben gesteld, is: wat is er nodig en verdient de prioriteit, zowel qua budget als (inhoudelijke) aandacht.

Kernwaarden

In 2019 zijn we aan de slag gegaan met het dieper betekenis geven aan 2 'nieuwe' kernwaarden, namelijk betrouwbaar en enthousiast. Deze 2 kernwaarden hebben de focus gekregen in de DVR-gesprekscyclus en tevens in het leiderschapsprogramma en de teamontwikkeling meer betekenis gekregen.

Medewerkersbetrokkenheid

Eind 2017 heeft het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) onder alle Wsw'ers plaatsgevonden. Begin 2018 hebben ook alle ambtelijke medewerkers de gelegenheid gekregen om een MTO-vragenlijst in te vullen. Op basis van de resultaten van beide onderzoeken zijn MTO-actieplannen geformuleerd. Ook in 2019 is uitvoering gegeven aan het realiseren van deze diverse MTO-actieplannen. We hopen dat het uitvoeren van alle gekozen interventies zich gaat vertalen in een hogere tevredenheid van zowel onze Wsw'ers als ambtelijke medewerkers bij de 1-meting die de eerste helft van 2020 gaat plaatsvinden

en eind 2019 is voorbereid. Daarbij streven we naar (groei van een 6.9 naar) een 7.1 als cijfer van zowel onze Wsw'ers als ambtelijke collega's.

Interne controle

In 2019 zijn interne controlewerkzaamheden uitgevoerd. De administratieve organisatie en interne beheersingsmaatregelen zijn gecontroleerd op opzet, bestaan en werking. Bij de interne controlewerkzaamheden zijn een beperkt aantal rechtmatigheidsfouten gevonden. Deze zijn gecorrigeerd in de loop van het jaar. De bevindingen zijn middels 4 kwartaalverslagen verantwoord aan het MT en vervolgens opgepakt.

4.5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen verstaan wij de mate waarin Laborijn (onverwachte) verliezen door niet-structurele financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de continuïteit van Laborijn direct in gevaar komt of financiële noodmaatregelen noodzakelijk zijn. De omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald door enerzijds de weerstandscapaciteit, anderzijds de risico's (de niet-structurele financiële tegenvallers). Er is geen post onvoorzien opgenomen in de begroting.

Coronavirus (COVID-19)

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich die wij op het moment van samenstellen van de jaarstukken nog niet kunnen overzien. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk. Welke dat betreft is het nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen:

- De zorgverlening aan onze inwoners
- Maatregelen in het kader van de gezondheid
- De uitkeringen aan onze inwoners
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Lopende en nieuw te starten projecten
- De financiering van onze activiteiten
- Het wegvallen van detacheringsofbrengsten
- Extra aandacht en inspanning voor de uitvoering van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)

De organisatie monitort voortdurend de ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2020 en verder. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2020 dan zal de organisatie deze verwerken in de tussentijdse rapportages.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit bedoelen we de beschikbare financiële middelen om onverwachte en substantiële kosten en/of uitgaven te financieren. Binnen Laborijn wordt het weerstandsvermogen gevormd door de post 'Algemene reserve'.

Algemene reserve na resultaatbestemming (x € 1.000)	
Saldo 1 januari 2019	4.403
- Onttrekking resultaat 2018	-215
- Onttrekking ten behoeve van bestemmingsreserve Plan van aanpak	-2.074
Subtotaal algemene reserve voor resultaat bestemming	2.114
- Toevoeging resultaat 2019	826
- Toevoeging vanuit bestemmingsreserve vakantiegelden en -dagen	60
Totaal algemene reserve na resultaatbestemming 31 december 2019	3.000

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt daarmee eveneens € 3 miljoen.

Inventarisatie van de risico's

Risico's zijn in dit verband gedefinieerd als onzekere of onverwachte gebeurtenissen die het behalen van de strategische doelstellingen van de organisatie in gevaar brengen. Niet alle risico's zijn in dit verband relevant, zo zijn sommige risico's op een andere wijze afgedekt. Eind 2018 heeft Laborijn de nota weerstandsvermogen opgesteld. Hiertoe is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Ultimo 2019 is de berekening geactualiseerd.

	Risico omschrijving	Kans	Financieel gevolg in € (x 1.000)	Risicobuffer in € (x 1.000)
1	Risico voor overcapaciteit en transitievergoedingen ambtelijk personeel	25%	1.636	409
2	Risico voor mismatch ambtelijk personeel	25%	186	46
3	Verlies van een grote klant van openbaar aanbestede werken	50%	407	203
4	Verlaging SW-rijksbijdrage gedurende het jaar	50%	516	258
5	De stijging van de SW-lonen is 2% hoger dan verwacht	25%	263	66
6	Sleutelfunctionarissen vertrekken en functies kunnen moeilijk worden vervuld	25%	150	38
7	Faillissement debiteuren	50%	183	92
8	Twee van de zes grote detacheringsklanten vallen weg	50%	605	303
9	Risico's voortvloeiend uit samenwerkingsverbanden	25%	50	13
10	Leegstand in bedrijfspanden door verlies aan capaciteit wegens de economische situatie	50%	75	38
11	Marges interne productie activiteiten Laborijn staat onder druk.	50%	45	23
12	Ziekteverzuim SW loopt op met 5%	25%	366	91
13	Ziekteverzuim ambtelijk personeel loopt op met 5%	10%	537	54
14	Beheers- en apparaatskosten vallen hoger uit dan begroot	50%	682	341
15	Verslechtering productiviteit SW-bestand	50%	40	20
16	Het niet realiseren van maatregelen begroting	20%	2.200	440
	Totaal	31%	7.941	2.433

Risico's afgedekt via een verzekering

Er zijn verzekeringen afgesloten voor de risico's van brand, bedrijfsschade, transport, werkmaterieel en voertuigen, aansprakelijkheid en rechtsbijstand.

Risico's afgedekt via een voorziening

Deze risico's betreffen onzekere verplichtingen, voortkomend uit activiteiten/transacties in het verleden. Deze verplichtingen zijn onzeker qua omvang en/of tijdstip waarop ze zich voordoen, maar zijn redelijkerwijs in te schatten. Aan de vorming en hoogte van voorzieningen liggen bedrijfseconomische criteria ten grondslag. Bij de toelichting op de balans zijn de verschillende voorzieningen benoemd en wordt bij elke post een nadere toelichting op de ontwikkeling daarvan gegeven, waaronder een overzicht van de onttrekkingen en de toevoegingen.

Benodigd weerstandsvermogen

Om tot een onderbouwing van het benodigde weerstandsvermogen te komen, wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

1. identificeren risico's
2. beoordelen en prioriteren risico's
3. analyse van de risico's
4. bepalen weerstandvermogen

Op basis van de hiervoor genoemde methode is berekend dat het weerstandsvermogen € 2,4 miljoen moet zijn. Per ultimo 2019 is de omvang van de post algemene reserve (na resultaatbestemming 2019) € 3 miljoen. Hiermee voldoet het weerstandvermogen op de peildatum aan de gestelde norm. Eind 2019 is een herberekening van het gewenste

weerstandsvermogen gemaakt. Ultimo 2019 is het weerstandsvermogen voldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken.

Bestemmingsreserve

Er zijn 4 bestemmingsreserves gevormd:

- bestemmingsreserve vakantiegeld en vakantiedagen
- bestemmingsreserve nog te besteden Rijkssubsidiegelden
- bestemmingsreserve Plan van Aanpak organisatieontwikkeling
- bestemmingsreserve re-integratiegelden

Kengetallen

Gelet op artikel 11, tweede lid onderdeel d van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, dienen in de Jaarstukken de volgende kengetallen te worden opgenomen:

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Het solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een Gemeenschappelijke Regeling heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte voor Laborijn bedraagt 1,72% (2019).

Kengetallen cf. art. 11 lid 2d BBV	2018	begroot	2019
Netto schuldquote	-6,57%	-7,19%	-7,47%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-6,57%	-7,19%	-7,47%
Solvabiliteitsratio	40,97%	42,42%	40,71%
Structurele exploitatieruimte	0,06%	1,05%	1,72%

Claims van derden, faillissement verbonden partijen en/of derde partijen

Er zijn er geen claims bekend die niet in de cijfers zijn verwerkt. Er zijn evenmin redenen of aanwijzingen dat de verbonden partijen financiële problemen kennen of zelfs failliet (dreigen te) gaan.

4.5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Voor het groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen en bijbehorende installaties is een voorziening getroffen. De voorziening is bedoeld voor het gelijkmatig spreiden van de onderhoudskosten over een langere periode. Voor het onderhoud aan de bedrijfsgebouwen en de terreininrichtingen is een meerjarig onderhoudsprogramma opgesteld waarin alleen het noodzakelijk achterstallig onderhoud is verwerkt in verband met de aanpassing van de huisvesting in de toekomst. Dit programma, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, vormt tevens de basis voor de voorziening groot onderhoud. De verschillende posten zijn gebaseerd op offertes, ervaringscijfers en een zo goed mogelijke inschatting. Het onderhoudsplan is opgesteld op basis van de vooronderstelling dat Laborijn blijft gehuisvest op de huidige

locatie aan de Terborgseweg 106/110 in Doetinchem.

4.5.4 Financiering

In 2019 zijn geen belangrijke wijzigingen in de financiering opgetreden. De investeringen konden uit de aanwezige middelen worden gefinancierd. Op de langlopende lening werden de overeengekomen reguliere aflossingen gedaan. Er zijn geen langlopende borgstellingen of andere garanties verstrekt. Ook in het jaar 2019 voldeden we zowel aan de wettelijke eisen voor wat betreft de kasgeldlimiet voor vlottende schulden als de renterisiconorm voor langlopende schulden. Hieronder volgt een berekening van de kasgeldlimiet en renterisiconorm.

(bedragen x € 1.000)	begroot	werkelijk	verschil
toegestane kasgeldlimiet			
begrote lasten	75.618	75.618	-
percentage conform wet Fido, uitvoeringsregeling	8,2%	8,2%	
toegestane kasgeldlimiet	6.201	6.201	-
berekening netto vlottende schuld			
vlottende schuld	-	-	-
-/- vlottende middelen	3.302	6.901	3.599
netto vlottende schuld	-3.302	-6.901	3.599
toets kasgeldlimiet			
toegestane kasgeldlimiet	6.201	6.201	-
-/- vlottende schuld	-3.302	-6.901	-3.599
ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	9.503	13.102	3.599

(bedragen x € 1.000)	begroot	werkelijk
berekening renterisiconorm		
begrotingstotaal aan lasten	75.618	78.842
percentage regeling	20%	20%
Renterisiconorm in bedrag	15.124	15.768
Berekening renterisico		
renteherzieningen	-	-
+/+ aflossingen	168	168
renterisico	168	168
toetsing rentenorm		
renterisiconorm	15.124	15.768
renterisico	168	168
ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	14.956	15.600

Uit de tabel is af te leiden dat Laborijn onder de renterisiconorm blijft. De rentelasten in 2019 zijn € 26.000. Het renteresultaat 2019 is € 10.000 positief. Er wordt geen rente toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden. Er is in 2019 geen sprake geweest van een financieringsbehoefte.

In 2019 zijn geen belangrijke wijzigingen in de financiering opgetreden. De investeringen konden uit de aanwezige middelen worden gefinancierd.

4.5.5 Verbonden partijen

Om de kansen op regulier werk voor onze medewerkers te vergroten, nemen we deel in of richten we private bedrijven op. Vanuit het oogpunt van risicoafdekking en aansturing zijn de belangen in joint ventures, gericht op het samen met een marktpartij in de markt zetten van activiteiten, ondergebracht in Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V.

Per 31 december 2019 is Laborijn zowel bestuurlijk als financieel betrokken bij de volgende derde partijen:

Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V.

Algemene gegevens

Oprichtingsdatum: 4 december 2007

Inschrijvingsnummer handelsregister Kamer van Koophandel: 09176672

Plaats van vestiging: Doetinchem, 7005 BC Terborgseweg 106

Doel

Het oprichten van, het deelnemen in, het beheren en adviseren van bedrijven en ondernemingen met als doel het verwezenlijken van de doelen van Laborijn met betrekking tot het verkleinen van de afstand van medewerkers tot de reguliere arbeidsmarkt.

Per 31 december 2019 neemt Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V. deel in de volgende vennootschappen:

- een belang van 34% in het re-integratiebedrijf BW Oost B.V.
- een belang van 20% in het - machinale - groenbedrijf De Groenmakers B.V.
- een belang van 100% in het re-integratiebedrijf Vakwerk.nu B.V.

Bestuurlijke betrokkenheid

Laborijn is 100% aandeelhouder van deze holding en heeft daarmee de volledige bestuurlijke bevoegdheid.

Financiële betrokkenheid

Laborijn is voor 100% aandeelhouder van de vennootschap. Het aandeel bestaat uit 8.990 gewone aandelen en 10 prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van € 10. Alle aandelen luiden op naam.

Resultaat en vermogen

Volgens de definitieve jaarrekening heeft Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V. over het boekjaar 2018 een resultaat gerealiseerd van € 44.317 negatief. Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2018, inclusief het resultaat over dat boekjaar, € 65.065 (31 december 2017: € 109.382). De jaarrekening 2019 is nog niet opgesteld, derhalve zijn de cijfers over 2019 nog niet bekend.

4.6 Sociaal jaarverslag

Het aantal Wsw'ers is in 2019 gedaald van 1160 naar 1100, een afname van ruim 5%.

Instroom

Met de inwerkingtreding van de Participatiewet kan geen nieuwe instroom meer plaatsvinden. Alleen vanuit het zogenaamde zittende bestand kunnen personen terugkeren in de Wsw. Tot het zittende bestand behoren de Wsw-geïndiceerden die op 31 december 2014 een Wsw-dienstbetrekking hadden of in Begeleid werken waren geplaatst. Deze personen kunnen na uitdiensttreding vanaf 1 januari 2015 weer terugkeren in de Wsw, zolang er sprake is van een geldige Wsw-indicatie. In 2019 is hiervan door 2 personen gebruikgemaakt. Daarnaast heeft nieuwe instroom plaatsgevonden door naadloze overplaatsing vanuit een ander SW-bedrijf (3 personen).

Instroom medewerkers met een Wsw-indicatie per gemeente	2019	2018
Gemeente Aalten	-	3
Gemeente Doetinchem	1	3
Gemeente Montferland	1	49
Gemeente Oude IJsselstreek	-	-
Gemeente Bronckhorst	-	-
Ander SW-bedrijf	3	2
Totaal	5	57

Uitstroom

De uitstroom was in 2019 hoger dan in 2018. Belangrijkste redenen van uitstroom zijn pensionering, overlijden en langdurige arbeidsongeschiktheid.

Uitstroom medewerkers met een Wsw-indicatie	2019	2018
(Vervroegd) pensioen	30	23
2 jaar arbeidsongeschiktheid	16	9
Einde tijdelijke dienstbetrekking van rechtswege	1	2
Eigen verzoek	6	7
Ondergrens/geen doelgroep	-	-
Overlijden	9	6
Naar ander SW-bedrijf in verband met verhuizing	3	1
Overige redenen / met wederzijds goedvinden	-	9
Vrije bedrijf	-	-
Totaal	65	57

Generatiepact

Ambtelijk medewerkers kunnen vanaf hun zestigste deelnemen aan het generatiepact. Het generatiepact kent 2 varianten: 80-90-100 en 60-80-100. Op 31 december 2019 maakten 10 van de 20 ambtelijk medewerkers boven de 60 gebruik van het generatiepact: 4 van de variant 60-80-100 en 6 van de variant 80-90-100.

Bijzondere beloning ambtelijk

In 2019 zijn op grond van het beloningsbeleid de volgende bijzondere beloningen toegekend:

- bevordering naar functieschaal: 1 persoon
- extra periodiek: 3 personen
- functioneringstoelage: 2 personen
- gratificatie: 17 personen
- lunch/etentje/bon: 42 personen

Bijzondere beloning SW

In 2019 zijn op grond van het beloningsbeleid SW de volgende bijzondere beloningen toegekend:

- van minimumloon naar functieloon: 35 personen
- plaatsing in hogere loonschaal: 5 personen
- incidentele beloning (gratificatie): 9 personen

Opleidingen

In 2019 zijn diverse opleidingen/trainingen gevolgd, zowel bedrijfsbrede als individuele trainingen. In totaal hebben 592 medewerkers (zowel ambtelijk als Wsw) een opleiding of training gevolgd. Bedrijfsbrede trainingen waren er op het gebied van:

- Participatiewet (38 medewerkers)
- loonkostensubsidie (58 medewerkers)
- brandbestrijding (73 medewerkers)
- Spoedeisende Eerste Hulp (92 medewerkers)
- Mental Health First Aid (omgaan met psychische beperkingen) (22 medewerkers)
- Dariuz Wegwijzer en Assessment (6 en 20 medewerkers)
- Competensys Loonbalans (20 medewerkers)
- huisbezoek (17 medewerkers)
- voorkomen van en omgaan met agressie (94 medewerkers)
- interventieteam (48 medewerkers)

Meer specifiek zijn opleidingen gevolgd binnen het eigen vakgebied, zoals BBL, heftruck, opleiding tot trainer, telefoontraining, motiverende gespreksvoering. Voor medewerkers die uit dienst gaan wegens pensionering is de cursus 'Pensioen in zicht' verzorgd.

Pilot junior jobcoaches

In 2019 is er een pilot geweest van junior jobcoaches. Doel was het aantrekken van jonge talenten die met een frisse blik en nieuwe energie een bijdrage leveren aan Laborijn.

Daarnaast wil Laborijn zich profileren als aantrekkelijke werkgever bij jongeren en meer diversiteit aanbrengen in het personeelsbestand. De pilot was succesvol en heeft geleid tot het aanstellen van 2 nieuwe jobcoaches.

In 2019 zijn diverse opleidingen/trainingen gevolgd, zowel bedrijfsbrede als individuele trainingen. In totaal hebben 592 medewerkers (zowel ambtelijk als Wsw) een opleiding of training gevolgd.

Evaluatie DVR-cyclus

In 2018 is de DVR-cyclus (doelen-, voortgang- en resultaatgesprek), die in 2017 is ingevoerd, geëvalueerd. De verbetervoorstellen die daarbij naar voren zijn gekomen, zijn in 2019 doorgevoerd. Ook zijn in 2019 voorbereidingen getroffen voor volledige digitalisering van het proces. Vanaf 1 januari 2020 is dit operationeel.

Evaluatie functie- en loongebouw

Eind 2017 is het project 'evaluatie functie- en loongebouw' van start gegaan. Doelstelling was een meer toekomstbestendig functie- en loongebouw, om sneller te kunnen inspelen op veranderingen in wet- en regelgeving en veranderende eisen van onze opdrachtgevers. Taakbeschrijvingen zijn opnieuw opgesteld en ingedeeld volgens het HR21 functiewaarderingssysteem. Het proces heeft langer geduurd dan bij de start was voorzien.

Medio 2019 heeft de implementatie van het nieuwe functie- en loongebouw plaatsgevonden, op een paar functies na. Dit had te maken met een lopende pilot Werkacademie. Eind 2019 zijn ook de laatste onderdelen geïmplementeerd.

Duurzame inzetbaarheid

Visiedocument

Eind 2019 is een visiedocument voor opleiding, ontwikkeling en mobiliteit vastgesteld. In dit document zijn de kaders en uitgangspunten op het gebied van duurzame inzetbaarheid van de ambtelijk medewerkers van Laborijn opgenomen. Basis hiervoor vormen de missie, visie en strategische doelen van Laborijn. Dit beleidsdocument vormt de basis voor (de inhoudelijke invulling van) het (jaarlijks) opleidingsplan van Laborijn als geheel en de verschillende afdelingen en teams in het bijzonder. De faciliteiten die Laborijn haar medewerkers biedt zijn vastgelegd in de regeling 'Opleiding en ontwikkeling'. Deze regeling is in het kader van de Wnra vernieuwd en aangepast.

Regionale samenwerking

Vanuit het regionale P&O netwerkoverleg, waaraan Laborijn deelneemt, zijn 3 werkgroepen samengesteld die de opdracht van het DNA (Directeuren Netwerk Achterhoek) uitwerken op het thema regionale samenwerking op het gebied van leren en ontwikkelen, arbeidsmarkt en mobiliteit. Voor het thema 'leren en ontwikkelen, een gezamenlijke leeromgeving' is een afstudeeropdracht uitgezet die in 2020 zijn verdere uitwerking zal vinden. Hiervoor zullen interviews plaatsvinden bij alle aangesloten gemeenten en organisaties. Voor het thema mobiliteit is 'een kijkje in andermans keuken' georganiseerd. Laborijn heeft van 4 personen een verzoek voor een bezoek gekregen. Deze personen zijn met een collega van Laborijn in contact gebracht. De uitwerking van het derde thema, arbeidsmarkt, is in 2019 gestart en vindt zijn afronding in 2020.

Talententuin 2019

Op 29 november 2019 heeft de zevende editie van de Talententuin plaatsgevonden. Laborijn was hierbij ook vertegenwoordigd in de gezamenlijke stand van de Achterhoekse gemeenten en uitvoeringsorganisaties. Dit evenement is er vooral op gericht om Achterhoekse werkgevers en (jong) talent met elkaar in contact te laten komen. Elkaar leren kennen en waar mogelijk een match te vinden voor openstaande vacatures, stagemogelijkheden of tijdelijke opdrachten. Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken tijdens deze dag heeft Laborijn met 2 jonge mensen een vervolcontact gehad.

Introductieprogramma nieuwe medewerkers

Voor nieuwe ambtelijk medewerkers worden introductiebijeenkomsten georganiseerd. Het programma, dat in 2018 is ontwikkeld, wordt bijgesteld aan de hand van de behoefte van de organisatie en de medewerkers. In 2019 zijn 3 introductiebijeenkomsten georganiseerd.

Nieuwe medewerkers leggen in deze bijeenkomst de eed of belofte af. Ook zijn workshops ontwikkeld om medewerkers kennis te laten maken met tal van facetten van de organisatie.

Klachtencommissie ongewenst gedrag

Het streven om voor de behandeling van klachten op het gebied van ongewenst gedrag samenwerking te zoeken met collega SW-bedrijven heeft helaas niet tot resultaat geleid. In 2019 heeft Laborijn zelf weer een klachtencommissie ingesteld en nieuwe leden zijn benoemd. Er zijn in 2019 geen klachten ingediend.

Bezwaar- en geschillencommissie

Laborijn kent een bezwaar- en geschillencommissie voor de behandeling van bezwaarschriften en klachten in het kader van de Algemene wet bestuursrecht en voor de behandeling van geschillen tussen Laborijn en medewerkers die voortvloeien uit de arbeidsverhouding. In 2019 zijn geen bezwaren en/of klachten aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie zijn in 2019 herbenoemd voor een periode van 4 jaar. De commissie zal in de toekomst ook bezwaren en/of klachten van gemeenten in de Oost Achterhoek, die de Wsw zelf uitvoeren, behandelen.

Commissie voor georganiseerd overleg

Deze commissie adviseert het dagelijks bestuur en de directie op het gebied van de rechtspositie van ambtenaren. De commissie is in 2019 eenmaal in vergadering bijeen geweest. Belangrijkste onderwerpen waren de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren per 1 januari 2020 en de daarmee samenhangende wijzigingen van een aantal regelingen.

Regionale bezwarencommissie personele aangelegenheden

Voor de behandeling van bezwaarschriften van ambtelijk medewerkers in het kader van de Algemene wet bestuursrecht is Laborijn aangesloten bij de Regionale bezwarencommissie personele aangelegenheden. In 2019 zijn geen bezwaarschriften aan de commissie voorgelegd.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De implementatie van de Wnra op 1 januari 2020 was een belangrijk onderwerp in 2019. Vanaf 1 januari 2020 vallen de ambtelijk medewerkers onder het civiele arbeidsrecht en is het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Een projectgroep heeft de overgang naar de nieuwe situatie begeleid. De medezeggenschap, zowel Ondernemingsraad als Georganiseerd overleg, zijn nauw betrokken bij het proces. Eind december waren de noodzakelijke stappen gezet:

- alle regelingen/arbeidsvoorwaarden in lijn gebracht met de nieuwe Wnra
- nieuw personeelshandboek opgesteld
- aansluiting gezocht bij de nieuwe cao voor samenwerkende gemeentelijke organisaties
- nieuwe arbeidsovereenkomst voor de ambtelijk medewerkers

Jubilarissen

Ook in 2019 is weer stilgestaan bij de jubilarissen binnen Laborijn. In totaal waren er 87 jubilarissen: 52 met een 12½-jarig jubileum, 26 met een 25-jarig jubileum en 9 met een 40-jarig jubileum. Een aantal gaf de voorkeur aan viering in kleine kring op de afdeling. 28 jubilarissen hebben deelgenomen aan de jubileumviering op 7 november. Een samenzijn met familie, vrienden en collega's, waarbij de jubilarissen in het zonnetje worden gezet.

Pilot bedrijfsmaatschappelijk werk

In maart 2019 is de pilot bedrijfsmaatschappelijk werk van start gegaan, waarbij een

externe bedrijfsmaatschappelijk werker van MEE wordt ingezet voor de begeleiding van de psychosociale problematiek van medewerkers. In 2019 is een tussentijdse en een eindevaluatie opgesteld. Er zijn in totaal 21 aanmeldingen geweest. De ervaringen van zowel MEE als Laborijn zijn positief. In het eerste kwartaal van 2020 wordt een besluit genomen over het vervolg.

Ziekteverzuim

Laborijn streeft naar duurzame inzetbaarheid van haar medewerkers. Een actief verzuimbeleid hoort daar bij. Laborijn kiest voor een eigen regiemodel waarbij de leidinggevende de regie voert in de aanpak van verzuim, gebaseerd op het advies van de bedrijfsarts.

Ziekteverzuim binnen de SW

In 2019 is het ziekteverzuim licht gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar (12% tegenover 11,6%). Deze trend is ook zichtbaar in de branche. Het verzuimpercentage van Laborijn is fors lager dan het landelijke verzuimcijfer SW (laatst bekende cijfer eerste halfjaar 2019: 14,2%). De ouder wordende populatie, het opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd en het feit dat er geen nieuwe instroom meer is, spelen een rol bij de stijging van het verzuim (landelijke trend).

Ziekteverzuim ambtelijk

Het ziekteverzuim ambtelijk vertoont in 2019 een daling ten opzichte van 2018 (3,8% ten opzichte van 5,7%). Van een aantal medewerkers met langdurige, veelal niet werk gerelateerde verzuimsituaties, is in 2019 afscheid genomen.

Ondersteuning leidinggevenden

In 2019 hebben alle leidinggevenden weer een training of bijscholing gevolgd op het gebied van verzuimbegeleiding. Eenmaal per 4 weken is er een sociaal medisch team waarin leidinggevenden, bedrijfsarts, manager en HRM gelegenheid hebben om casuïstiek in te brengen en advies in te winnen ten aanzien van de verzuimbegeleiding.

Arbodienstverlening

De arbodienstverlening heeft in 2019 onder druk gestaan. In verband met de krapte aan bedrijfsartsen, specifiek binnen onze regio, is het in 2019 met regelmaat niet mogelijk geweest om te voorzien in voldoende uren bedrijfsarts. Deze situatie is deels ondervangen door de inzet van de casemanager in een verlengde arm-constructie. Deze casemanager mag de medische situatie uitvragen en met de werknemer in gesprek over de arbeidsmogelijkheden. In verband met de nieuwe privacywetgeving is de leidinggevende daartoe niet meer bevoegd.

Verzuimgegevens over de periode van 2017 tot en met 2019

Jaar	% ziek Wsw o.b.v. kalenderdagen inclusief gedeeltelijk herstel	% ziek ambtelijk	Benchmark Wsw - % ziek	Meldingsfrequentie Wsw	Meldingsfrequentie ambtelijk	Benchmark Wsw - meldingsfrequentie
2016	10,2	3,7	12,8*	2,4	0,9	1,9*
2017	11,4	3,6	13,3*	2,2	0,8	1,8*
2018	11,6	5,7	14,0*	2,2	0,8	1,8*
2019	12,0	3,8	14,2	2,2	0,8	1,9*

* gegevens rapportage vergelijkend onderzoek, Ziekteverzuim Wsw-sector

Arbeidsomstandigheden

Plannen van aanpak naar aanleiding van de Risico-inventarisatie en -evaluatie

Begin 2019 zijn de Plannen van aanpak vastgesteld die naar aanleiding van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zijn opgesteld. Hierin staat wat Laborijn gaat doen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren voor zover dat aan de orde is. De Ondernemingsraad heeft ingestemd met de plannen. Gedurende het jaar is gewerkt aan de uitvoering van de geplande acties.

Arbobeleid

Laborijn heeft in het Arbobeleid beschreven hoe zij in samenwerking met haar medewerkers een veilige en gezonde werksituatie realiseert. Hierin is ook aandacht voor de veiligheid en gezondheid van gedetacheerde medewerkers en de veiligheid van bezoekers zoals klanten. De Ondernemingsraad heeft ingestemd met het Arbobeleid.

Voorkomen en beheersen van agressie en ander ongewenst gedrag

In 2019 zijn er in totaal 18 meldingen van agressie en/of ander ongewenst gedrag gedaan. Bij 6 meldingen betrof het een gedetacheerde medewerker. Bij het overgrote deel was er sprake van verbale agressie richting de medewerker. Er waren geen meldingen van fysiek geweld. De opvang van medewerkers en het aanspreken van de agressor op het gedrag werd gecoördineerd door de desbetreffende leidinggevenden.

Nieuwe medewerkers hebben de basistraining 'Beheersen van agressie' gevolgd. Voor alle overige medewerkers is er een herhalingstraining geweest. De interventieteamleden, die hulp bieden bij incidenten, hebben ook een herhalingstraining gevolgd.

Werkplekonderzoeken

Er zijn 15 individuele werkplekonderzoeken uitgevoerd waarvan 5 bij een gedetacheerde medewerker. Deze onderzoeken en adviezen waren in de meeste gevallen gericht op een gezonde werkhouding en het bevorderen van re-integratie.

Vertrouwenspersonen

Laborijn heeft 2 interne vertrouwenspersonen en 1 externe vertrouwenspersoon. Er zijn in totaal 19 medewerkers geweest die contact hebben gezocht met een vertrouwenspersoon. Bij 2 meldingen was er geen sprake van ongewenst gedrag en is voor hulp doorverwezen naar andere personen. De vertrouwenspersoon ondersteunt de melder in het aanpakken c.q. oplossen van het probleem.

Ongevallen

In 2019 zijn in totaal 11 arbeidsongevallen gemeld. Bij 8 van de 11 arbeidsongevallen betrof het een ongeval van een gedetacheerde medewerker. Bij 7 ongevallen heeft het ongeval geleid tot verzuim. Dit betrof in totaal 312 werkdagen. Ten opzichte van 2018 zijn er beduidend minder ongevallemeldingen geweest (17 ongevallen in 2018). Het aantal verzuimdagen daarentegen is beduidend hoger dan in 2018 (259 dagen). Dit is te verklaren door 2 ongevallen die elk geleid hebben tot verzuim van meer dan 100 werkdagen. Er was geen sprake van ernstige ongevallen die bij de Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) gemeld moesten worden.

Bedrijfshulpverlening

In 2019 is er veel aandacht geweest voor de organisatie van de bedrijfshulpverlening (BHV). Hierbij is ook samengewerkt met de huurders in het hoofdgebouw en op de locatie in Aalten. Het aantal bedrijfshulpverleners (BHV-ers) is uitgebreid zodat er zowel op de locaties in Doetinchem als de locaties in Aalten en Ulft een goede bezetting is van opgeleide BHV-ers. Medewerkers hebben instructies gehad over het handelen bij calamiteiten zoals ongevallen, onwel worden en brand. Elke locatie heeft een ontruimingsoefening (samen met de huurders) gehouden. Deze zijn goed verlopen.

Er is een rondgang gehouden met de brandweer zodat zij op de hoogte is van de situatie op de 4 locaties. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor het gebruik van een BHV-app. Hierdoor kunnen snel calamiteiten gemeld worden en kunnen aanwezige BHV-ers direct worden opgeroepen. Het geheel is overzichtelijk beschreven in een BHV-plan.

5. Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december

(Bedragen x € 1.000)

Activa	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	2.707	2.716
- Investerings met een economisch nut	2.707	2.716
<i>Financiële vaste activa</i>	569	841
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	19	19
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >1 jaar	550	822
Totaal vaste activa	3.276	3.557
Vlottende activa		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	13.913	11.746
- Vorderingen op openbare lichamen	3.938	1.869
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.334	4.826
- Overige vorderingen	4.641	5.051
<i>Liquide middelen</i>	370	818
- Kassaldi	-	-
- Banksaldi	370	818
<i>Overlopende activa</i>	179	34
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	179	34
Totaal vlottende activa	14.462	12.598
Totaal generaal	17.738	16.155

Passiva	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	7.221	6.619
- Algemene Reserve	2.114	4.403
- Bestemmingsreserve	4.015	2.320
- Gerealiseerd resultaat	1.092	-104
<i>Vorzieningen</i>	1.438	1.060
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	300	300
- Egalisatievoorzieningen	820	760
- Voorziening mobiliteit	318	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>	600	768
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	600	768
Totaal vaste passiva	9.259	8.447
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	8.402	7.266
- Overige schulden	8.402	7.266
<i>Overlopende passiva</i>	77	442
- Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende jaren	77	77
- Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel van overige Ned. Overheidslichamen	-	365
Totaal vlottende passiva	8.479	7.708
Totaal generaal	17.738	16.155

Er zijn aan natuurlijke en rechtspersonen geen borgstellingen of garantstellingen verstrekt.

5.2 Overzicht van baten en lasten

(Bedragen x € 1.000)

Overzicht van baten en lasten	Begroting 2019		Rekening 2019	Afwijking v/n
	Voor wijziging	Na wijziging		
<u>Inkomen & Maatschappelijke Participatie</u>				
Baten	36.019	32.944	33.027	83
Lasten	36.019	33.223	33.167	56
Saldo baten en lasten	-	-279	-140	139
<u>Mutaties reserves</u>				
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-
Saldo mutaties reserve	-	-	-	-
Resultaat	-	-279	-140	139
<u>Ontwikkelen naar Werk</u>				
Baten	8.900	9.496	9.609	113
Lasten	8.760	9.250	9.549	-299
Saldo baten en lasten	140	246	60	-186
<u>Mutaties reserves</u>				
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-
Saldo mutaties reserve	-	-	-	-
Resultaat	140	246	60	-186
<u>Werkgeversdienstverlening & Detachering</u>				
Baten	28.286	31.951	31.588	-363
Lasten	24.178	27.556	27.035	521
Saldo baten en lasten	4.108	4.395	4.553	158
<u>Mutaties reserves</u>				
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-
Saldo mutaties reserve	-	-	-	-
Resultaat	4.108	4.395	4.553	158
<u>Algemene Overhead</u>				
Baten	2.413	4.947	5.221	274
Lasten	6.661	8.836	9.091	-255
Saldo baten en lasten	-4.248	-3.889	-3.870	19
<u>Mutaties reserves</u>				
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	526	490	-36
Saldo mutaties reserve	-	526	490	-36
Resultaat	-4.248	-3.363	-3.380	-17
<u>Totaal</u>				
Baten	75.618	79.338	79.445	107
Lasten	75.618	78.865	78.842	23
Saldo baten en lasten	-	473	603	130
<u>Mutaties reserves</u>				
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	526	490	-36
Saldo mutaties reserves	-	-526	-490	36
Gerealiseerde resultaat	-	999	1.093	94

5.2.1 Incidentele baten en lasten

Hieronder wordt het overzicht van incidentele baten en lasten weergegeven. Tot de incidentele baten en lasten worden de baten en lasten gerekend die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen.

Specificatie Incidentele baten en lasten	Baten	Lasten	Programma*)
Vrijval opgenomen verplichtingen 2017/2018	203.349		4
Diversen	75.787		3 en 4
Voorziening mobiliteit		318.446	4
Voorziening groot onderhoud		85.295	4
Diversen		41.945	4
Totaal	279.136	445.686	
Saldo	-166.550		

*)

1. Inkomen en Maatschappelijke Participatie
2. Ontwikkeling naar Werk
3. Werkgeversdienstverlening en Detachering
4. Algemene Overhead

Incidentele baten

In de jaren 2017 en 2018 is een aantal verplichtingen aan crediteuren opgenomen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze verplichtingen komen te vervallen.

Incidentele lasten

In 2019 is met medewerkers een regeling getroffen om hun loopbaan elders voort te zetten. Uit de regelingen blijkt dat de werkelijke kosten afhankelijk zijn van de mate waarin de voormalig medewerkers (extern) aan het werk blijven. De kosten van deze regelingen zijn eind 2019 ingeschat op € 318.446, hiervoor is een voorziening mobiliteit getroffen. Jaarlijks zal deze inschatting worden bijgesteld. De voorziening groot onderhoud is gedoteerd met € 85.295 op basis van een actualisatie van het onderhoudsplan.

5.2.2 Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

Het dagelijks bestuur stelt voor de jaarrekening zoals opgenomen in hoofdstuk 5 overeenkomstig vast te stellen en het positief resultaat van € 1.092.342 als volgt te bestemmen:

- € 35.186 toe te voegen aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve pilots gemeente Aalten
- € 230.970 toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratiegelden
- € 826.186 toe te voegen aan de Algemene reserve

Daarnaast wordt aan de bestemmingsreserve vakantiegelden/ -dagen een bedrag van € 60.000 onttrokken ten gunste van de algemene reserve.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording 2019 (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

- **Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden. Op de grond wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt de afschrijving plaats op basis van een vast percentage van de aanschafprijs. De afschrijvingstermijnen kunnen per categorie verschillen afhankelijk van de levensduur. De maximum termijnen in jaren luiden als volgt:

Gebouwen	40
Voorzieningen/overig	15
Installaties	15
Inventarissen	10
Machines	7-10
Vervoermiddelen	5-7
Automatiseringsapparatuur	3

- **Financiële vaste activa**

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (nominale waarde) of indien van toepassing lagere marktwaarde.

- **Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende activa**
Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Er is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen. Deze voorziening wordt statisch bepaald en is in mindering gebracht op de post 'Handelsdebiteuren'.

- **Liquide middelen**

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvatten bank- en kassaldi.

- **Algemene Reserve**

De algemene reserve dient als buffer om eventuele toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

- **Bestemmingsreserve**

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het algemeen bestuur.

- **Gerealiseerd resultaat**

Het gerealiseerd resultaat is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves.

- **Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's**

De overige voorzieningen zijn opgevoerd tegen de nominale waarde. In de paragraaf 'Toelichting op de balans' zijn deze posten uitvoerig toegelicht.

- **Egalisatievoorziening**

Deze voorziening heeft betrekking op het planmatig onderhoud en dient ter afdekking van grote fluctuaties in de onderhoudskosten van de bedrijfspanden. De jaarlijkse dotatie ten laste van het overzicht van baten en lasten is gebaseerd op de meerjarenraming van het planmatig onderhoud.

- **Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar**

De leningen met een looptijd langer dan een jaar worden hieronder tegen de nominale waarde opgenomen, verminderd met de reeds gedane aflossingen. De bedragen die binnen een jaar vervallen worden onder de kortlopende schulden verantwoord.

- **Netto vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva**

De hier verantwoorde schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. Deze schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

5.4.1 Activa

Materiële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
<i>Investerings met een economisch nut</i>		
Boekw aarde op 1 januari	2.716	2.735
- Bij: investeringen	133	113
- Af: desinvesteringen	-	-
- Af: afschrijvingen	-142	-135
- Mutatie investeringen onderhanden/overige	-	3
Boekw aarde op 31 december	2.707	2.716

Investeringen	Begroot	Geïnvesteerd
Gebouwen	225	0
Installaties	10	88
Inventaris	35	53
Voorziening	10	0
	280	141

In bijlage 1 is de verloopstaat materiële vaste activa opgenomen.

Financiële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
<i>Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen</i>		
- Mabeon "De Achterhoek" Holding BV	19	19
Boekw aarde op 31 december	19	19
<i>Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>		
- Verstrekte hypothecaire leningen aan ambtelijk personeel	113	657
- Waarborgsommen	-	-
- Overige leningen	437	165
Boekw aarde op 31 december	550	822

Het verloop van de post hypothecaire leningen aan ambtelijk personeel is als volgt:

Boekw aarde op 1 januari 2018	657
- Af: ontvangen aflossingen	-544
Boekw aarde op 31 december 2018	113

De w et FIDO is in 2008 zodanig aangepast dat het verstrekken van nieuwe hypothecaire leningen aan werknemers met ingang van 1 januari 2009 niet langer is toegestaan. Per balansdatum hebben 3 ex-medewerkers (2018: 7) een meerdere hypothecaire geldlening(en) met een gemiddelde waarde van € 37.747 per persoon (2018: € 90.673). Laborijn heeft als zekerheid voor de verstrekte leningen het recht van eerste hypotheek op het onroerend goed waarvoor de leningen zijn verstrekt. De leningen zijn verstrekt binnen de criteria van NHG.

De post overige leningen betreft een langlopende lening van de Groenmakers B.V.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
- Gemeente Aalten	285	189
- Gemeente Doetinchem	948	151
- Gemeente Oude IJsselstreek	1.389	310
- Gemeente Montferland	212	212
- Gemeente Bronckhorst	61	68
- UWV	953	688
- Overige openbare lichamen	90	251
	3.938	1.869

De vorderingen op de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek bestaan met name uit de afrekening Rijksbudgetten en het BTW-compensatiefonds.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar (vervolg)	31-12-2019	31-12-2018
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist</i>	5.334	4.826

In het kader van de "w et financiering decentrale overheden (FIDO)" zijn lagere overheidsorganen sinds december 2013 verplicht overtollige liquide middelen bij het Rijk te deponeren (Schatkistbankieren).

Overige vorderingen

- Handelsvorderingen	1.744	1.894
- Cliëntvorderingen	2.816	3.052
- Afrekening Wiw	-	-
- PC-prive project/fietsplan	81	99
- Overig	-	6
	<u>4.641</u>	<u>5.051</u>

Handelsvorderingen (bruto)	1.759
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren	<u>-15</u>
	1.744

Cliëntvorderingen (bruto)	6.710
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren	<u>-3.894</u>
	2.816

Cliëntvorderingen bestaan enerzijds uit vorderingen die ontstaan zijn doordat er ten onrechte bijstand is verstrekt die wordt teruggevorderd en anderzijds uit verstrekte leningen, met name aan zelfstandigen in het kader van de Bbz.

Bij de ontvangen aflossing lening Bbz moet 75% afgedragen worden aan het Rijk.

De overige 25% en de terugontvangsten van teveel verstrekte bijstand, moeten worden afgedragen aan de gemeenten.

Het totale bedrag van € 2,8 mln is daarom ook terug te vinden onder de vlottende schulden.

Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
<i>Kassaldi</i>	-	-
<i>Banksaldi</i>	<u>370</u>	<u>818</u>
	370	818

Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018
- Nog te factureren opbrengsten	25	-
- Nog te verrekenen klanten	23	32
- vooruitbetaald	77	
- Overig	<u>54</u>	<u>2</u>
	179	34

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	567			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.262	285	254	254
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	282	313	313
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	694	-	-	-
(1)	Berekening drempelbedrag	Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	75.618			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	75.618			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002	Drempelbedrag	567			
(2)	Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	113.546	25.954	23.377	23.377
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.262	285	254	254

Vanaf 12 april 2019 is er automatische saldogregulatie voor beide BNG-rekeningen. Aanvulling en afroming vindt plaats tot € 250.000.

5.4.2 Passiva

Eigen vermogen	31-12-2019	31-12-2018
<i>Algemene reserve</i>		
Saldo op 1 januari	4.403	4.531
- af: bestemming resultaat vorig boekjaar	-215	107
- af: naar bestemmingsreserve	-2.074	-235
Saldo op 31 december	2.114	4.403

Overeenkomstig het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 5 juli 2019 is het resultaat over 2018 onttrokken aan de Algemene Reserve.

Algemene reserve 2019	d.d. besluit	Algemene reserve
Saldo 31 december 2018		4.403
- Vorming bestemmingsreserve plan van aanpak	05-07-19	-2.074
- Onttrekking negatief resultaat 2018	05-07-19	-215
Saldo 31 december 2019		2.114

Bestemmingsreserve

Saldo op 1 januari	2.320	2.287
- Bij: Toevoeging	2.215	314
- Af: onttrekking	-520	-281
Saldo op 31 december	4.015	2.320

Bestemmingsreserve 2019	d.d. besluit	Bestemmingsreserve				Totaal
		Vakantiegelden vakantiedagen	Plan van Aanpak Organisatie ontw ikkeling	Re-integratie-gelden	Rijkssubsidie-gelden	
Saldo 31 december 2018		1.895	-	-	425	2.320
- Vorming bestemmingsreserve plan van aanpak	05-07-19	-	2.074	-	-	2.074
- Vorming bestemmingsreserve re-integratiegelden	05-07-19	-	-	141	-	141
- Onttrekking verlofuren groep Montferland	05-07-19	-30	-	-	-	-30
- Onttrekking bestemmingsreserve plan van aanpak	06-12-19	-	-490	-	-	-490
Saldo 31 december 2019		1.865	1.584	141	425	4.015

Vakantiegelden/vakantiedagen

Deze reserve is gevormd om aan toekomstige verplichtingen uit hoofde van rechten op vakantiegelden en -dagen te kunnen voldoen.

Resultaat na bestemming

Saldo op 1 januari	-104	107
- bij: bestemming resultaat vorig boekjaar	104	-107
- bij: resultaat lopend boekjaar	1.092	-104
Saldo op 31 december	1.092	-104

Het Algemeen Bestuur dient de bestemming van het resultaat van het lopend boekjaar nog vast te stellen.

Voorzieningen	31-12-2019	31-12-2018
---------------	------------	------------

Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's

Voorziening milieukosten

Saldo op 1 januari	300	300
- Bij: toevoeging ten laste van het resultaat	-	-
- Af: onttrekkingen	-	-
Saldo op 31 december	300	300

Het betreft hier een voorziening voor de verwijdering van een grondwaterverontreiniging onder "oud" terrein aan de Terborgseweg en een soortgelijke, maar minder omvangrijke verontreiniging onder het in 2002 aangekochte terrein, eveneens aan de Terborgseweg. Deze voorziening is nog steeds actueel. Er wordt nog steeds onderzocht hoe de toekomstige huisvesting van Laborijn vorm gaat krijgen. In het geval van ver(nieuw)bouw is deze voorziening nodig voor het toekomstbestendig maken van de locatie. In het geval van verhuizing is deze post relevant voor het verkoopgereed maken van het object.

Egalisatievoorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Saldo op 1 januari	760	753
- Bij: toevoeging op basis van de begroting	-	-
- Af: onttrekking kosten	-25	-37
- Af: vrijval op basis van actualisatie	-	-
- Bij: toevoeging op basis van actualisatie	85	44
Saldo op 31 december	820	760

Dit betreft een voorziening voor het egaliseren van de kosten voor toekomstig groot onderhoud. Het meerjarig onderhoudsplan voor de bedrijfsgebouwen is, evenals voorgaande jaren, de basis voor de vaststelling van de benodigde voorziening per 31 december 2019. De verschillende posten zijn gebaseerd op ontvangen offertes of op basis van een zo goed mogelijke inschatting ("best guess"). Er worden nog steeds meerdere huisvestingsalternatieven onderzocht. Het onderhoudsplan is opgesteld op basis van een inschatting van de noodzakelijke (achterstallige) onderhoudskosten en de veronderstelling dat de organisatie op de huidige locatie blijft gehuisvest.

Voorziening mobiliteit

Saldo op 1 januari	-	-
- Bij: toevoeging	318	-
	318	-

In 2019 is met medewerkers een regeling getroffen om hun loopbaan elders voort te zetten. Uit de regelingen blijkt dat de werkelijke kosten afhankelijk zijn van de mate waarin de voormalig medewerkers (extern) aan het werk blijven. De kosten van deze regelingen zijn eind 2019 ingeschat op € 318.446. Jaarlijks zal deze inschatting worden bijgesteld.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
<i>Binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>		
Saldo op 1 januari	768	936
- Af: aflossingen	-168	-168
Saldo op 31 december	600	768

De totale rentelasten in 2019 over deze leningen was € 25.724 (2018: € 32.998).

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
<i>Overige schulden</i>		
- Crediteuren	943	1.460
- Nog te betalen belastingen en sociale lasten	2.207	2.243
- Nog te betalen openbare lichamen	1.870	-
- Schulden cliënten (terugbetalingsverplichting Rijk)	960	1.066
- Schulden cliënten (terugbetalingsverplichting gemeenten)	1.856	1.986
- Nog te betalen kosten	378	313
- Betalingen onderweg	188	176
- Afw ikkeling sectorplan	-	22
	8.402	7.266

Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten met een specifieke bestedingsdoel van overige Nederlandse overheidslichamen	-	365
- Nog te betalen rente	20	25
- Overige nog te betalen kosten	57	52
	77	442

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Jaarbedrag
Nutsbedrijven	181.000
Leasecontract auto's	60.000
Verzekeringen	56.000
Huurverplichtingen	199.000
Schoonmaakbedrijf	223.000
Vervoersbedrijf	275.000
Automatisering	177.000
	1.171.000

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

5.5.1 Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie

Programma Inkomen & Maatschappelijke Participatie	Begroting 2019		Rekening 2019	Afwijking v/n
	Voor wijziging	Na wijziging		
<u>Baten</u>				
Bijdrage gemeenten bijstand	32.414	29.418	29.376	-42
Bijdrage gemeenten overige regelingen	897	551	657	106
Bijdrage gemeenten overhead	2.708	2.407	2.407	-
Ontvangsten/aflossingen		568	587	19
Totaal	36.019	32.944	33.027	83
<u>Lasten</u>				
Bijstand	32.414	29.986	29.941	45
Overige regelingen	897	551	679	-128
Overhead	2.708	2.686	2.547	139
Totaal	36.019	33.223	33.167	56
Gerealiseerde totaal saldo	-	-279	-140	139
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-279	-140	139

Bij het Programma Inkomen & Maatschappelijke participatie zijn de gerealiseerde lasten circa € 119.000 lager dan begroot. Enerzijds zijn de lasten voor bijstand en algemene overhead lager dan begroot, anderzijds zijn de kosten van de overige regelingen (bijzondere bijstand en Bbz) iets hoger uitgevallen. De gerealiseerde baten zijn in totaal € 20.000 lager dan begroot. Dit komt doordat per saldo de kosten van bijstand en overige regelingen € 20.000 lager zijn, hierdoor wordt de bijdrage van de gemeenten met hetzelfde bedrag verlaagd. Per saldo resteert een gerealiseerd resultaat van € 140.000 negatief.

5.5.2 Programma Ontwikkelen naar Werk

Programma Ontwikkelen naar Werk	Begroting 2019		Rekening 2019	Afwijking v/n
	Voor wijziging	Na wijziging		
<u>Baten</u>				
Omzet	335	423	530	107
Bijdrage gemeenten re-integratie	2.852	2.929	2.925	-4
Bijdrage gemeenten SW	5.117	5.228	5.243	15
Bijdrage gemeenten overhead	596	769	769	-
Overige baten	-	147	142	-5
Totaal	8.900	9.496	9.609	113
<u>Lasten</u>				
SW	5.312	5.872	6.093	-221
Re-integratie	2.852	2.623	2.728	-105
Overhead	596	755	728	27
Totaal	8.760	9.250	9.549	-299
Gerealiseerde totaal saldo	140	246	60	-186
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	140	246	60	-186

De gerealiseerde lasten van het Programma Ontwikkelen naar Werk zijn circa € 299.000 hoger dan begroot. Dit komt doordat de lasten SW en re-integratie voor dit programma hoger zijn uitgevallen dan begroot. Met name door een hogere omzet, zijn de baten op dit programma € 113.000 hoger uitgevallen dan begroot. Per saldo resteert een gerealiseerd resultaat van € 60.000.

5.5.3 Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering

Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering	Begroting 2019		Rekening 2019	Afwijking v/n
	Voor wijziging	Na wijziging		
Baten				
Omzet	6.275	6.619	6.476	-143
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidie	613	1.610	1.446	-164
Bijdrage gemeenten re-integratie	427	573	557	-16
Bijdrage gemeenten SW	18.948	20.574	20.540	-34
Bijdrage gemeenten overhead	2.023	2.159	2.159	-
Overige baten	-	416	410	-6
Totaal	28.286	31.951	31.588	-363
Lasten				
Loonkostensubsidie	613	1.610	1.446	164
SW	21.115	23.558	23.170	388
Re-integratie	427	566	557	9
Algemene overhead	2.023	1.822	1.862	-40
Totaal	24.178	27.556	27.035	521
Gerealiseerde totaal saldo	4.108	4.395	4.553	158
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	4.108	4.395	4.553	158

De werkelijke lasten van het Programma Werkgeversdienstverlening & Detachering zijn circa € 521.000 lager dan de begrote lasten. Enerzijds is de uitbetaalde loonkostensubsidie achtergebleven bij de verwachting en zijn de kosten SW lager, anderzijds zijn de kosten van de overhead hoger dan begroot. Doordat de kosten lager zijn, zijn ook de bijdragen van de gemeenten lager. Daarnaast is de omzet lager dan begroot. Totaal zijn de baten € 363.000 lager dan begroot. Per saldo resteert een gerealiseerd resultaat van € 4.553.000.

5.5.4 Programma Algemene Overhead

Programma Algemene Overhead	Begroting 2019		Rekening 2019	Afwijking v/n
	Voor wijziging	Na wijziging		
Baten				
Diverse baten overhead	-	678	897	219
Bijdrage gemeenten plan van aanpak PW	-	705	760	55
Bijdrage gemeenten overhead	2.413	3.564	3.564	-
Totaal	2.413	4.947	5.221	274
Lasten				
Diverse lasten overhead	6.661	7.605	7.876	-271
Plan van aanpak PW	-	705	725	-20
Plan van aanpak organisatieontwikkeling	-	526	490	36
Totaal	6.661	8.836	9.091	-255
Gerealiseerde totaal saldo	-4.248	-3.889	-3.870	19
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	526	490	-36
Gerealiseerde resultaat	-4.248	-3.363	-3.380	-17

De lasten op het programma Algemene Overhead zijn circa € 255.000 hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de incidentele lasten (zie paragraaf 5.2.1.) Ook de incidentele baten leiden tot hogere baten dan begroot, € 274.000. Per saldo resteert een gerealiseerd resultaat na bestemming van € 3.380 negatief.

5.5.5 Begrotingsrechtmatigheid

Programma	Lasten begroot	Lasten werkelijk	Verschil
Inkomen en maatschappelijke participatie	33.286	33.167	119
Ontwikkelen naar werk	9.250	9.549	-299
Werkgeversdienstverlening en detachering	27.556	27.035	521
Algemene overhead	8.836	9.091	-255

Het programma Ontwikkelen naar werk laat € 299.000 hogere lasten zien dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- hogere salariskosten van de SW-medewerkers binnen dit programma. De salariskosten van alle SW-medewerkers worden in de begroting verdeeld op basis van ingeschatte aantal fte's, de werkelijke verhouding wijkt iets af ten nadele van het programma Ontwikkelen naar werk. Deze kostenoverschrijding past binnen het beleid.
- er is meer uitgegeven aan re-integratie voor participatiewetklanten. Deze kosten worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten door een verhoging van het re-integratiebudget in de loop van het jaar.

Ook het programma Algemene overhead laat een overschrijding zien van € 255.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door hogere incidentele lasten. Ook deze overschrijding past binnen het beleid.

5.5.6 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (x € 1.000)

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo 2019
0.4 Overhead	10.536	13.756	-3.220
0.5 Treasury	36	26	10
0.8 Overige baten en lasten	279	446	-167
0.10 Mutaties reserve	490	-	490
6.3 Inkomensregelingen	32.066	32.066	-
6.4 Begeleide participatie	33.012	29.263	3.749
6.5 Arbeidsparticipatie	3.516	3.285	231
	79.935	78.842	1.093

5.6 WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Laborijn van toepassing zijnde algemene regelgeving van bezoldigingsmaxima. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor Laborijn is € 194.000.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam	Functie	Van	T/m
de heer F.H.T. Langeveld	lid AB	01-01-19	31-12-19
de heer P. van de Wardt	lid AB/DB	01-01-19	26-09-19
de heer J. Wikkerink	lid AB/DB	01-01-19	31-12-19
de heer L.G. Kuster	lid AB	01-01-19	31-12-19
de heer M. Som	lid AB/DB	01-01-19	31-12-19
de heer B. Hiddinga	lid AB/DB	27-09-19	31-12-19
de heer W. Sinderdink	lid AB	01-01-19	31-12-19
de heer J. Huizinga	voorzitter AB/DB	01-01-19	31-12-19
de heer T.M.M. Kok	lid AB	01-01-19	31-12-19

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

Naam	Functie	Van	T/m	Dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Individueel toepasselijke bezoldigings maximum	Onverschuldigd betaald bedrag	Gegevens over 2018: functie-ervulling	Deeltijd-factor 2018 in fte	Gegevens over 2018: totaal bezoldiging
mevrouw J.E. Talstra	algemeen directeur	01-01-19	31-12-19	ja	1 FTE	€ 122.522	€ 19.535	€ 194.000	nvt	01-01-18 t/m 31-12-18	1 FTE	€ 138.905
de heer J.H. Janssen	directeur bedrijfsvoering	01-01-19	31-12-19	ja	1 FTE	€ 113.191	€ 19.535	€ 194.000	nvt	01-10-18 t/m 31-12-18	1 FTE	€ 32.301

Uitkering wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Naam Instelling	Naam functionaris	Laatste functie	Eerdere functie	Dienstverband	Omvang dienstverband	Datum beëindiging dienstverband	Betaalde uitkeringen in 2019	Individueel toepasselijke bezoldigings maximum	Onverschuldigd betaald bedrag
Laborijn	mevrouw J.E. Talstra	algemeen directeur	idem	ja	1 FTE	31-12-19	€ 35.000	€ 75.000	n.v.t.

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Bedragen x €1	dhr. RCW Winter	
Functiegegevens	Lid DB extern	
Kalenderjaar	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-1t/m 31-12	1-1t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12	12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€187	€182
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€227.500	€229.200
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1t/m 12 cumulatief	€36.900	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€9.000	€9.000
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1t/m 12 cumulatief	€18.000	
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	€0	
Totale bezoldiging, exclusief BTW cumulatief	€18.000	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	

5.7 De bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020								
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (Sisa tussen medeoverheden)		Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.						
				Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05
				1 060197 Gemeente Aalten	€ 3.908.893	€ 82.873	€ 420.535	€ 1.436
				2 060222 Gemeente Doetinchem	€ 15.827.113	€ 242.553	€ 1.022.070	€ 2.301
				3 061509 Gemeente Oude Lisselestreek	€ 7.808.568	€ 223.391	€ 807.823	€ 1.037
								€ 48.856
								€ 61.183
								€ 104.575
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11
				1 060197 Gemeente Aalten	€ 0	€ 13.481	€ 2.707	€ 0
				2 060222 Gemeente Doetinchem	€ 176	€ 128.605	€ 5.555	€ 0
				3 061509 Gemeente Oude Lisselestreek	€ 109	€ 89.820	€ 2.886	€ 0
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 12	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 14		
				1 060197 Gemeente Aalten	€ 192.298	€ 0		
				2 060222 Gemeente Doetinchem	€ 874.328	€ 0		
				3 061509 Gemeente Oude Lisselestreek	€ 379.026	€ 0		
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) deel openbaar lichaam 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
				Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)			
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 05
				1 060197 Gemeente Aalten	€ 13.727	€ 42.444	€ 0	€ 34.604
				2 060222 Gemeente Doetinchem	€ 111.635	€ 3.500	€ 14.842	€ 10.640
				3 061509 Gemeente Oude Lisselestreek	€ 15.363	€ 20.000	€ 442	€ 25.304
								€ 17.902
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 10	
				1 060197 Gemeente Aalten	€ 0	€ 0	€ 0	
				2 060222 Gemeente Doetinchem	€ 0	€ 0	€ 0	
				3 061509 Gemeente Oude Lisselestreek	€ 0	€ 0	€ 0	

5.8 Gebeurtenissen na balansdatum: Coronavirus (COVID-19)

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen voor Laborijn. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet te overzien. De door de Nederlandse overheid genomen maatregelen kunnen impact hebben op de ontwikkeling van de baten en de lasten, maar ook op de financiële positie, op het weerstandsvermogen en op de risico's. Deze zijn op het moment van opstellen van de jaarstukken nog niet in te schatten.

6. Overige gegevens

6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Laborijn

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Laborijn te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Laborijn op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in Normenkader 2019 gemeenschappelijke regeling Laborijn

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019
- het overzicht van baten en lasten over 2019
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenschappelijke regeling op 18 januari 2019 en het normenkader 2019 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Laborijn zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Het Coronavirus heeft ook invloed op gemeenschappelijke regeling Laborijn. Wij wijzen op de toelichting die is opgenomen onder de "gebeurtenissen na balansdatum" in de toelichting op de jaarrekening (pagina 69) waarin het Dagelijks Bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de organisatie en op de omgeving waarin de gemeenschappelijke regeling opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om

met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan, heeft beschreven. Zij geven aan dat er onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten op de financiële resultaten en financiële positie in de jaarrekening 2019 van gemeenschappelijke regeling Laborijn in te schatten. Naar verwachting zijn er veel financiële gevolgen voor veel beleidsterreinen van de begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Ons oordeel bij de jaarrekening 2019 is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 788.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan de Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen, zoals opgenomen in normenkader 2019.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 3 april 2020

Stolwijk Kelderman

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

6.2 Jaarverslag Ondernemingsraad en Onderdelencommissie 2019

Mede dankzij het rapport van Berenschot en het uiteindelijk besluit van de Oude IJsselstreek om uit te treden was 2019 ook voor de OR en de OC een bewogen jaar. OC en OR hebben voorafgaand aan het besluit een brief geschreven aan de gemeenteraden. Met hierin een oproep aan de politiek om de Wsw bij Laborijn te houden. Bij Wsw'ers is er veel onrust ontstaan over het voorgenomen vertrek. Met name over de werkplek waar mensen vaak al tientallen jaren werken en de samenwerking en het contact met collega's. Herman Westerveld (voorzitter OR/OC) en Bianca Wilke-Besselink (OC lid) hebben ingesproken bij de Raad van de Oude IJsselstreek om dit standpunt te benadrukken. In 2020 zal de uittreding een belangrijk onderwerp blijven voor OR en OC, waarbij de focus zal liggen op zoveel mogelijk baanbehoud en goede regelingen. De OR heeft daarom aangegeven dat er voldoende financiële ruimte moet worden ingebouwd voor de opvang van de personele consequenties.

Pilot Werkacademie

Een ander belangrijk onderwerp voor de OR was het traject rondom de organisatorische wijzigingen in relatie tot de pilot Werkacademie. Vanwege de pilot was voor de OR niet alle informatie over de voorgestelde veranderingen compleet. Daarom heeft de OR een paar knips gemaakt in het advies. Over een aantal voorgenomen besluiten heeft de OR positief geadviseerd. Bij andere voorgenomen besluiten zijn OR en bestuurder overeengekomen om advies over de functiewijzigingen in de Werkacademie uit te stellen tot na de evaluatie van de pilot Werkacademie. Uiteindelijk zijn er toch een aantal besluiten genomen, waarbij de OR niet om advies gevraagd is. Dit onderwerp loopt door in 2020.

De OR is gedurende het hele jaar nauw betrokken geweest bij de WNRA en de omzettingen en de veranderingen van de personele regelingen. Nieuw bij deze regelingen was de regeling opleiding en ontwikkeling. Scholing is een belangrijk onderwerp voor de OR. Zowel in het kader van de bestuursopdracht als bij het ondernemingsplan heeft de OR aangegeven hier graag beleid op te willen zien in combinatie met een opleidingsjaarplan. Waarbij de OR inbreng vanuit medewerkers belangrijk vindt. Toegezegd is dat het beleid en het jaarplan in 2020 zullen worden uitgewerkt.

Samenstelling medezeggenschap

De medezeggenschap bestaat uit een ondernemingsraad (OR), een onderdeelcommissie (OC) en een GO (georganiseerd overleg). De OR bestaat uit ambtelijk medewerkers aangevuld met 2 OC-leden. De OC bestaat uit Wsw'ers aangevuld met 2 OR-leden. Herman Westerveld is voorzitter van de OR en de OC.

Samenstelling OR

Herman Westerveld (voorzitter), Jan Wissink (vicevoorzitter t/m 31 december 2019), Fenny van Klinken, William Bultink, Bernadette Huls, Matthieu Seegers, Orhan Sahin (lid vanuit de OC), Bianca Wilke (lid vanuit de OC), 1 vacature (per 1 januari 2020: 2 vacatures). De ambtelijk secretaris is Angelique Ende.

Samenstelling OC

Herman Westerveld (voorzitter, lid vanuit de OR), Monique te Boekhorst (vicevoorzitter), Orhan Sahin, Bianca Wilke, Ruud Rensen, Bernadette Huls (lid vanuit de OR), Monique Peeters, Joop Liefers. De ambtelijk secretaris is Angelique Ende. De notulist is Henri Haverdil.

Georganiseerd overleg (GO)

Leden vanuit de medewerkers zijn Herman Westerveld, Jan Wissink, Jan Kelderman en Petra Vink (tot 1 augustus) namens de FNV, Bernadette Huls en Dolf Dimmendaal namens de CNV.

Stuur-, werk- en projectgroepen

OR en/of OC-leden hebben deelgenomen aan de volgende stuur/werkgroepen:

- functie- en loongebouw
- huisvesting
- WNRA (wet normalisering rechtspositie ambtenaren)
- Werkacademie
- arbobeleid
- MTO

Adviesaanvragen

De OR en/of de OC heeft geadviseerd over:

- functie- en loongebouw HR21
- de functiematrix
- MTO plan van aanpak
- ondernemingsplan 2019
- DVR evaluatie en verbetervoorstellen
- bestuursopdracht
- plan van aanpak en organisatorische wijzigingen naar aanleiding van HR21 (deels)

Instemmingsaanvragen

De OR en/of de OC heeft ingestemd met/gesproken over:

- aangepaste attentieregeling
- arbobeleid en preventiemedewerker
- RI&E plan van aanpak
- aangepast agressieprotocol
- beoordeling- en beloningsbeleid
- faciliteitenregeling OR/OC
- personeelshandboek
- regeling bedrijfsauto
- regeling opleiding en ontwikkeling
- pilot bedrijfsmaatschappelijk werk
- toepassing competentieprofielen HR21
- benoeming leden klachtencommissie
- collectieve verlofdagen 2020

Bijlage 1 Verloopoverzicht materiële vaste activa

2019	Grond	bedrijfs- gebouwen	meubilair	Machines	Installaties	Verbouw- ingen	Overig	Totaal
Aanschafwaarde per 1-1-2019	1.130	3.608	842	544	950	428	901	8.403
Investerings in 2019	-	-	53	-	81	-	-	134
correcties	-	-	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen in 2019	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschafwaarde per 31-12-2019	1.130	3.608	895	544	1.031	428	901	8.537
Cumulatieve afschrijving per 1-1-2019	-	2.522	655	534	853	246	877	5.687
Afschrijving 2019	-	90	22	2	9	17	2	142
Terugboeken afschrijving	-	-	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen 2019	-	-	-	-	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijving per 31-12-2019	-	2.612	677	536	862	263	879	5.829
Boekwaarde per 1-1-2019	1.130	1.086	187	10	97	182	24	2.716
Onderhanden	-	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde incl. onderhanden	1.130	1.086	187	10	97	182	24	2.716
Boekwaarde per 31-12- 2019	1.130	996	218	7	169	165	22	2.707
Onderhanden	-	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde incl. onderhanden	1.130	996	218	7	169	165	22	2.707

